

Son Dönem Celvetî Şeyhlerinden Bandırmalizâde Ahmed Münib Efendi'nin Hayatı, Eserleri ve Mecmûa-yı Tekâyâ'sı

*Bandırmalizade Ahmed Münib Efendi who is Jilwatiyya
sheikh of last term; his life, works and Mecmua-yı Tekaya*

Selami ŞİMŞEK*

ÖZET

Bu çalışmamızda son dönem Celvetî şeyhlerinden Üsküdarlı Bandırmalizâde Ahmed Münib Efendi'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiş ve eserlerinden Mecmûa-yı Tekâyâ yeni harflere bazı açıklamalarla aktarılmıştır. Bandırmalizâde Ahmed Münib Efendi, 1275/1858 tarihinde Üsküdar'da Tavaşi Hasan Ağa Mahallesi'nde dünyaya gelmiştir. Babası Bandırmalizâde Şeyh Küçük Mehmed Gâlib Efendi (ö. 1329/1911)'dir. Tahsilini sırasıyla Üsküdar Fıstıklı Mektebi, Paşakapısı Rüştiyesi ile Toptaşı Askerî Rüştiyesi'nde iknâl eden Ahmed Münib Efendi, amcası Şeyh Mehmed Fahreddin Efendi (ö. 1311/1893) vasiyetiyle tasavvuf yoluna sülûk etmiş ve babası Mehmed Gâlib Efendi'den tarikat icâzetini almıştır. Ayrıca Evkâf-ı Hümayûn Nezâreti'ne girmiş ve 29 sene memuriyetten sonra Cihât İdâresi Kâtibliği'nden 1327/1909 tarihinde kendi isteğine üzerine emekli olmuştur. 1336/1918 yılında Üsküdar'da vefât eden Ahmed Münib Efendi'nin basılı ve basılı olmayan birçok eseri vardır. Mecmûa-yı Tekâyâ, Mir'âtu't-Turuk, Hukûk-ı Veled, Ta'rîfü'l-Hitân ve Risâle-i Akîka basılmış eserleridir. Mecmûa-yı Tekâyâ'sında İstanbul'da bulunan toplam 304 tekeden bahsetmiştir.

ANAHTAR KELİMELER

Celvetiyye, Bandırmalizâde Ahmed Münib, Mecmûa-yı Tekâyâ.

ABSTRACT

This our study dwells on Bandırmalizade from Üsküdar who is Jilwatiyya sheikh of last century his life, works and Mecmua-yı Tekaya that is cited Turkish version with some explanation. Bandırmalizade Ahmed Münib Efendi was born in 1858 in Üsküdar Tavaşi Hasan Ağa Street. His father is Bandırmalizâde Şeyh Küçük Mehmed Gâlib Efendi (d. 1911). Ahmed Münib Efendi who accomplished his education respectively Üsküdar Fıstıklı School,

* Dr.

Paşakapısı High School and Toptaşı Military High School, was followed the career of sufism by means of his uncle Sheikh Mehmed Fahreddin Efendi (d. 1893) and was acquired a diploma of order of his father. In addition he appointed Imperial Estates in Mortmain (Evkaf-ı Hümayun Nezareti) and after studied twenty-nine years he was retired his on request from Secretaryship of Management of Cihat (Cihat İdaresi Katipliği) in 1909. He died in 1918 in Üsküdar. Ahmed Münib Efendi has a lot of works that printed an unprinted. Mecmua-yı Tekaya, Mir'atu't-Turuk, Hukuk-ı Veled, Ta'rifü'l-Hitan ve Risale-i Akika are his printed works. He was treated total 304 dervish lodges in Istanbul in his Mecmua-yı Tekaya.

•

KEY WORDS

Jilwatiyya, Bandırmalızade Ahmed Münib, Mecmua-yı Tekaya.

Giriş

XVI. asrın sonlarında Azîz Mahmûd Hüdâyî tarafından Anadolu topraklarında kurulan Celvetîlik, 988/1580'lerin başından itibaren İstanbul'da örgütlenmeye başlamış, 1038/1628'e kadar şehir hayatında Hüdâyî ve çevresinde oluşan geniş bir mürit halkası tarafından yaygınlaştırılmıştır. Hüdâyî'nin 1038/1628'de vefât etmesiyle Celvetîlik dört şubeye ayrılmış¹ ve her şube kurduğu tekkeler aracılığı ile İstanbul'un mahalle ölçeğinde tarîkatın yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Celvetîliğin 1038/1628'den başlayarak son döneme kadar süren bu ikinci dönemine damgasını vuran kişi, Hüdâyî'nin başhalifesi Muk'ad Ahmed Efendi (ö. 1049/1639)'dir. Hüdâyî'den sonra Üsküdar'daki Celvetî Âsitânesi'nin meşihatini üstlenmiş ve yetiştirdiği iki önemli halifesi Zâkirzâde Abdullah Efendi (ö. 1067/1657) ile Devâtî Mustafa Efendi (ö. 1060/1650)'ye mensup şeyhler tarafından kurulan Celvetî şubeleri, tarîkatın XVII. asrın ortalarından başlayarak İstanbul'da hızla yaygınlaşmasını sağlamışlardır².

XVIII. asrın ortalarında ise İstanbul'da Celvetîliğin dördüncü ve son şubesi olan Hâşimiyye, Mustafa Hâşim Efendi (ö. 1197/1782) tarafından tesis edilmiştir. Mustafa Hâşim Efendi'nin aynı zamanda Bektâşîliğe mensup olması nedeniyle bu tarîkat, İstanbul'da Celvetî örgütlenmesi içinde "rind meşrep" bir tasavvuf anlayışının uzantısı şeklinde gelişmiş, XX. asrın başlarına kadar Celvetî, Melâmî ve Bektâşî zümreleri içinde etkisini sürdürmüştür. Mustafa Hâşim Efendi'nin tarîkat silsilesi, babası Yûsuf Nizâmeddin Efendi (ö. 1165/1752) vasıtasıyla Mustafa Erzincanî (ö. 1123/1711-12) ve ondan da Devâtî Mustafa Efendi (ö. 1070/1659-60)'ye uzanmaktadır³.

Sadrazam Şehit Ali Paşa tarafından Mustafa Hâşim Efendi'nin babası Yûsuf

¹ Bu kollar İsmail Hakkı Bursevî (ö. 1137/1725) tarafından kurulan Hakkîyye, Selâmi Ali Efendi (ö. 1103/1692) tarafından kurulan Selâmiyye, Fenâî Ali Efendi (ö. 1158/1745) tarafından kurulan Fenâiyye, Mustafa Hâşim Efendi (ö. 1197/1783) tarafından kurulan Hâşimiyye'dir. Geniş bilgi için bkz. Hasan Kâmil Yılmaz, *Azîz Mahmûd Hüdâyî ve Celvetîyye Tarîkatı*, İstanbul 1990, s. 236-245; Selami Şimşek, *Keşanlı Süleyman Zâtî ve XVIII. Asırda Celvetîlik*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum 2005, s. 233-264; Ramazan Muslu, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf* (XVIII. Yüzyıl), İnsan Yay., İstanbul 2003, s. 441-493.

² Geniş bilgi bkz. Ekrem Işın, "Celvetîlik", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi* (DBİA), II, 395; Necdet Yılmaz, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf (Sûfiler, Devlet, Ulema, XVII: Yüzyıl)*, OSAV Yay., İstanbul 2001, s. 359-375.

³ Işın, a.g.m, II, 395; Muslu, *age.*, s. 488-490; Şimşek, *age.*, s. 259-260.

Nizâmeddin Efendi için Üsküdar İnâdiye'de bir tekke inşâ ettirildiğini ve tekkenin Yûsuf Efendi'nin doğum yerine nispetle Bandırmalızâde Tekkesi olarak tanındığını biliyoruz. Başlangıçta bir Celvetî merkezi olarak kurulan bu tekke, Hâşim Efendi'nin Bektaşîliğe bağlanması üzerine, çift tarikatlı tekkeye dönüşmüş ve böylelikle Celvetîlikle Bektaşîliği birleştiren Bandırmalı Tekkesi, XVIII. asırdan XX. asrın başlarına kadar İstanbul Celvetîliğinin en güçlü kolu olarak kendisini göstermiştir⁴.

Seyyid Mustafa Hâşim Efendi'den sonra Mehmed Gâlib Efendi (ö. 1247/1831) postnişîn olmuştur. 1826'da Bektâşîliğin Yeniçeri Ocağı ile birlikte kaldırılması için Sultan II. Mahmud'un saraya dâvet ettiği şeyhler arasında bulunan Mehmed Gâlib Efendi, Celvetîliğin tarihinde önemli rol oynayan bir kişi olup, hem yetiştirdiği halifeleri, hem de kendi âilesine mensup şeyhler vasıtasıyla son dönem İstanbul Celvetîliği üzerinde derin izler bırakmıştır. Bandırmalı Tekkesi'ndeki Hâşimiyye meşîhatı Mehmed Gâlib Efendi âilesine mensup Abdurrahim Selâmet Efendi (ö. 1266/1849), Mehmed Fahreddin Efendi (ö. 1311/1893) ve Küçük Mehmed Gâlib Efendi (ö. 1329/1911) ile sürdürülmüştür⁵.

İşte bu son dönemde etkili olan şahsiyetlerden birisi de, Küçük Mehmed Gâlib Efendi'den sonra yerine geçen oğlu Bandırmalızâde Ahmed Münib Efendi (ö. 1336/1918)'dir. Biz de bu sebeple şimdikiye kadar üzerinde herhangi bir akademik çalışma yapılmamış olan Bandırmalızâde Ahmed Münib Efendi'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgi vererek mühim eseri *Mecmûa-ı Tekâyâ'*sını kültür dünyamıza kazandırmak istedik.

A-Hayati

1. Doğum Yeri ve Tarihi

Bandırmalızâde Ahmed Münib Efendi, 30 Temmuz 1274 (1 Muharrem 1275)11 Ağustos 1858 tarihinde Üsküdar'da Tavaşî Hasan Ağa Mahallesi'nde İnâdiye adlı mahalde Bandırmalı Şeyh Yusuf Efendi Hangâhı'nda dünyaya gelmiştir⁶.

2. Âilesi ve Tahsili

Ahmed Münib Efendi, Hz. Hüseyin'in sülâlesinden, Celvetî tarikatından, müctehid, Hâşimiyye kolundan, Üsküdârî Seyyid Mustafa Hâşim Efendi torun-

⁴ Işın, a.g.m, II, 395.

⁵ Işın, agm., II, 395; Hür Mahmut Yücer, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf* (XIX. Yüzyıl), İnsan Yay., İstanbul 2003, s. 543.

⁶ Başbakanlık Osmanlı Arşivleri (BOA), *DH.SAİDd.* No: 73, s. 29, (29 Zilhicce 1275); Sadık Albayrak, *Son Devir Osmanlı Uleması*, İstanbul B. B. Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 1996, V, 92, Vesika: 96-100.

larından olup, babası Bandırmalızâde Şeyh Küçük Mehmed Gâlib Efendi (ö. 1329/1911)⁷ ve annesi Emine Hanım'dır. Küçük Mehmed Gâlib Efendi, Bandırmalızâde Dergâhı şeyhlerinden Abdürrahim Selâmet Efendi (ö. 1266/1850)'nin oğludur. Selâmet Efendi'nin babası ise Seyyid Mustafa Hâşim Baba'nın oğlu Mehmed Gâlib Efendi (ö. 1247/1831)'dir.

Ahmed Münib Efendi'nin eşi ve çocuklarına gelince, eşi Müzeyyen Anniş Hanımefendi (ö. 29.03.1939) olup, Yûsuf Nizâmeddin [Ataer] (ö. 12.12.1967), Feyzullah Hâşim [Ataer] (ö. 01.03.1972) adında iki oğlu ve Emine Şaziment (ö. 13.03.1966) adında bir kızı vardır⁸. Ayrıca onun *Meclis-i Meşâyih*'a verdiği otobiyografisinden anlaşıldığına göre, Şeyh Hâfız Rızâ Efendi adında bir kardeşi, Şeyh Kâmil Efendi ve Nebil Efendi adında iki amca oğlu da bulunmaktadır⁹.

İlk eğitimini babası Küçük Mehmed Gâlib Efendi'den alan Ahmed Münib Efendi, sonraki tahsîlini Üsküdar'da Fıstıklı Mektebi'nde muallim merhûm Şeyhü'l-Hattatîn Hoca Sabrî Efendi'den, Üsküdar Paşakapısı Rüştüyesi ile Toptaşı Askerî Rüştüyesi'nde ikmâl etmiştir¹⁰. Arapça'yı tefsîre kadar, Mesnevîhâne seccâdenişini Şeyh Hoca Mustafa Efendi ile Tekir Osman Şemseddin Efendi Hazretleri şürekâsından babası Şeyh Gâlib Efendi'nin dergâhlarında geceleri tadrîs ettiği talebeler meyânında tahsîl etmiştir. Toptaşı Askerî Rüştüyesi ile Nebaşâkapısı Rüştüyesi'nden aldığı şehâdetnâme ve tasdiknâmeler Evkâf-ı Hümâyûn Cihât İdâresi'ndeki memûriyeti sırasında Evkâf Nezâreti'ne vermiş olduğu için tarihleri belli değildir¹¹.

3. Memûriyeti

Bandırmalızâde, 1297 senesi Rebûlâhîr'inin 2'sinde (1 Mart 1296/13 Mart 1880) yirmi iki yaşında iken 50 kuruş maaşla Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i Celîlesi Cihât Kalemî'ne tayin olunup, Şevvâli'nin 7'sinde (1 Mayıs 1296/13 Mayıs 1880) 30 kuruş, 1299 senesi Cemaziyelevveli'nin 25'inde (1 Nisan 1297/13 Nisan 1881) 20 kuruş, 1301 senesi Rebûlevveli'nin 2'sinde (9 Kasım 1299/21 Kasım 1883) 150 kuruş, Cemaziyelevveli'nin 16'sında (1 Mart 1300/13 Mart 1884 Perşembe) 20 kuruş, 1302 senesi Cemaziyelevveli'nin 26'sında (1 Mart 1301/13 Mart 1885) 30 kuruş, 1302 senesi Zilhiccesi'nin 4'ünde (1 Mayıs 1301/13 Mayıs 1885) 20 kuruş, 1303 senesi Şa'bânı'nın 9'unda (1 Mart 1302/13

⁷ BOA, *DH.SAİDd.* No: 73, s. 29, (29 Zilhicce 1275); Albayrak, *age.*, V, 92, Vesika: 96-100.

⁸ Bu bilgiler, *Bilgi Edinme Kanunu* çerçevesince Üsküdar Nüfus İdâresi'den alınan nüfus kayıt örneğine göre verilmiştir.

⁹ Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika No: 96-100.

¹⁰ BOA, *DH.SAİDd.* No: 73, s. 29, (29 Zilhicce 1275); Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika No: 96-100.

¹¹ Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika No: 96-100.

Mart 1886) 40 kuruş, 1304 senesi Rebûlevveli'nin 3'ünde (27 Kasım 1302/9 Aralık 1886) ve 1309 senesi Rebûlâhiri'nin 29'unda (19 Kasım 1307/1 Aralık 1891) 25 kuruş takdim ile maâşu 400 kuruş doldurulmuştur¹².

Ahmed Münib Efendi, Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti'nde 29 sene hizmetten sonra Cihât İdâresi Katibliği'nden 1 Ağustos 1325 (27 Receb 1327)/14 Ağustos 1909 tarihinde vuku bulan talebi üzerine emekliye ayrılmış¹³ ve bu tarihten sonra herhangi bir devlet hizmetinde bulunmamıştır¹⁴.

4. Tasavvuf Yoluna Girişi ve Şeyhleri

Yukarıda ifâde ettiğimiz üzere Ahmed Münib Efendi Celvetiyye'nin Hâşimiyye koluna mensup bir sûfidir. O bu yola amcası Bandırmalı Şeyh Yusuf Efendi Hankâhu seccâdenişini Şeyh Mehmed Fahreddin Efendi (ö. 1311/1893) vasıtasıyla sülûk etmiştir. Münib Efendi, 1296/1879 tarihinde söz konusu amcası Fahreddin Efendi'den inâbe alarak yirmi sene hizmetten sonra, vefât etmesi üzerine, yerine postnişin olan babası Mehmed Gâlib Efendi (ö. 1329/1911)'ye intisâb etmiş ve ondan 1304/1886 tarihinde hilâfet almışsa da icâzet tarihi 1316/1898'dir¹⁵.

5. Tekkesi

Ahmed Münib Efendi, Üsküdar'da Tavaşî Hasan Ağa Mahallesi'nde İnâdiye adlı mahalde bulunan Bandırmalızâde Tekkesi'nde şeyhlik yapmıştır. Tekkenin hissesinin yarısı Meşihat'ın olup, idâresi 1326/1908 senesinde Berât-ı Âlî ile kendisine tevcih olunmuştur¹⁶.

Tekkenin kurucusu, sâdât-ı kirâmdan dedesi Bandırmalı Şeyh Yûsuf Efendi olup, yeniden binâ ettirmiştir. Üsküdar Şer'î Mahkemesi'nden tanzim olunan vakfiyesi 1116/1704 tarihinde Anadolu Kuyûd-ı Kadîme Defteri'nde kayıtlıdır. Yûsuf Efendi hayatta iken Hekimoğlu Ali Paşa Dergâhı'nı da tekrar ve yeniden binâ etmiş, minber vaz' eylemiş ve kendi vakfından hademe vazifeleri tahsis etmiştir¹⁷.

Tekkeye adını vermiş olan ilk postnişin Şeyh Yusuf Nizâmeddin Efendi, Celvetî şeyhlerinden Bandırmalı Hâmid Efendi (ö. 1138/1726)'nin oğludur.

¹² Bkz. BOA, *DH.SAİDd.* No: 73, s. 29, (29 Zilhicce 1275). Ahmed Münib Efendi'nin bu tarihten sonra aldığı maaşlar hk. bkz. BOA, *DH.SAİDd.* No: 73, s. 29, (29 Zilhicce 1275).

¹³ BOA, *DH.SAİDd.* No: 73, s. 29, (29 Zilhicce 1275); Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika No: 96-100.

¹⁴ Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika No: 96-100.

¹⁵ Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika No: 96-100.

¹⁶ Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika: 96-100.

¹⁷ Albayrak, *age.*, V, 93, Vesika: 96-100.

Bandırmalı olarak tanınmakla beraber Mora'lı olduğu da rivâyet edilen Şeyh Hâmid Efendi, Celvetî şeyhi Tophâneli Veliyyüddin Efendi (ö. 1107/1696)'nin yanında sülûkunu tamamlamış ve onun halîfesi olmuştur. Daha sonra Üsküdar'ın çeşitli câmilerinde vaaz ve irşâd faaliyetlerinde bulunmuş olan Hâmid Efendi'nin kabri, tekkenin hazîresindedir¹⁸.

Babasından ve Hüdâyi Âsitânesi şeyhi Erzincanlı Mustafa Efendi'den Celvetî usûlü üzere sülûkunu tamamlayan Yusuf Nizâmeddin Efendi, ilim ve irfânıyla Üsküdar'ın sevilip-sayılan şeyhi olmuş, yedi defa hacca gitmiş, hadis ilmini öğrenmek üzere üç yıl Medine'de kalmış, büyük kardeşi Hâmid Efendi de bir yıl Medine'de ikâmet ettikten sonra Suriye ve Mısır'da birçok âlimle görüşmüş, dönüşte Bandırma'ya yerleşmiştir. Nizâmeddin Efendi, oğulları Küçük Hâmid Efendi, Hâşim Baba ve dâmadı Dolayobalı Şeyh Veliyyüddin Efendi'yi yetiştirmiştir. Kabri, oğlu Hâşim Efendi ile beraber, Üsküdar Tavâşi Hasan Ağa Mahallesi'ndedir¹⁹.

Şeyh Yusuf Nizâmeddin Efendi'den sonra tekkeye, hayatta iken büyük oğlu Küçük Hâmid Efendi'nin Acıbadem Selâmî Ali Efendi Tekkesi meşihatini üstlenmesi sebebiyle diğer oğlu Şeyh Mustafa Hâşim Efendi geçmiştir. Seyyid Hâşim Efendi'den sonra ise Mehmed Gâlib Efendi (ö. 1247/1831) postnişîn olmuştur²⁰.

Kaynaklarda "Bandırmalı Yusuf Efendi Hangâhu", "İnadiye Tekkesi" ve "Seyyid Hâşim Baba Tekkesi", "Hacı Gâlib Efendi Dergâhu" gibi adlarla da tanınan tekke²¹, 1145/1732 yılında Hekimoğlu Ali Paşa tarafından Şeyh Yûsuf Nizâmeddin Efendi (ö. 1165/1752) için inşâ ettirilmiş, ayrıca farz namazlarının kılındığı bir de câmî ilâve edilmiş ve ihtiyaçlarını, vezâifini de İstanbul'da kurduğu bir vakıftan tâyin etmiştir. Tekke, 1168/1755'te Vezîriâzam Şehlâgöz Ahmed Paşa tarafından yeniden inşâ edilmiş, daha sonra Firârî Hasanpaşazâde Abdullah Paşa tarafından tamir ettirilmiştir²².

¹⁸ M. Baha Tanman-H. Kâmil Yılmaz, "Bandırmalızâde Tekkesi", *DİA*, V, 54; Şimşek, agm., s. 67-68.

¹⁹ Tanman-Yılmaz, agm., V, 54; A. Nezih, Galitekin-İlhami Yurdakul, "İstanbul Türbeleri", *İstanbul Araştırmaları*, S: 2; Yaz (1997), No: 269., s. 109.

²⁰ Tanman-Yılmaz, agm., V, 54; Işın, "Celvetîlik", *DBİA*, II, 396; Yücer, age., s. 543.

²¹ Tekke, Üsküdar-İnadiye semtinde, Tavâşi Hasan Ağa Mahallesi'nde, Gündoğumu Caddesi'nin Karacaahmet Mezarlığına ulaştığı noktadadır. Bkz. Tanman-Yılmaz, agm., V, 54; Mustafa Özdamar, *Dersâdet Dergâhları*, Kırk Kandil Yay., İstanbul 1994, s. 268-269; Muslu, age., s. 491.

²² Tekke hk. geniş bilgi için bkz. BOA, *Cevdet Evkaf*, No: 21594 (15 Zilhicce 1169); No: 18956 (1193); *İrâde Meclis-i Vâlâ*, No: 170918 (21 Receb 1274); *İrâde Dâhiliyye*, No: 27076 (27 Zilhicce 1274); *İrâde Evkaf*, No: 2062/2 (6 Şevval 1313); No: 288/13 (15 Safer 1326); Yeşilzâde M. Sâlih,

Geçen asırda da bir takım onarımlar geçiren Bandırmalizâde Tekkesi, 1925'ten sonra hızla harap olmuş, kadro dışı bırakılan câmi-tevhidhâne 1930'da çökmüş, geriye kalan bölümlerin büyük bir kısmı 1942'de yanmış, günümüze ise bazı duvar kalıntıları ile bir-iki bakımsız kabir intikal etmiştir²³.

Ahmed Münib Efendi, *Meclis-i Meşâyih*'a verdiği otobiyografide tekkesiyle şu bilgilere yer vermektedir: “*Dergâhta Celvetiyye erkânı icrâ edilmekte olduğu gibi bugün de aynı erkân icrâ edilmektedir. Cuma günleri tarikatın özel günleridir. Ramazan'da her Cuma gecesı ve mübârek gecelerde açık bulunduğu gibi her akşam ve yatsı namazları arasında yemekten sonra câmide Hamdiyye ve usûl-ı tarikat icrâ olunmaktadır. Her sabah ve akşam namazlarında tevhid-i şerif okunmaktadır. Dergâh tamire muhtaç olduğu cihetle 1329/1911 senesinde tamir için kapatılmış ve vakfiyesinin icâbından olmak üzere tahsisatından ve Dağdevesi'nde bir-iki nahiyenin Ali Baba Zâviyesi a'şar bedeli olan 10800 küsur kuruş vâridat da tamire karşılık tutulmak üzere katedilmiş olduğu halde bugün tamirine başlanamamış ise de, tarikatın âyini bir müddet kurucusunun türbesinde ve sonradan orasının da harap olmasına karşılık bugün mahdûmlarının türbesinde icrâ edilmektedir. Meşihat'ın yarı hissesinden başkası (olan) zakirlik uhdemde, diğer vazifelerden hitâbet ve devirhânlık biraderim İskenderdede Dergâhu Şeyhi Hâfız Rızâ Efendi uhdesinde, imâmet ve devirhânlık mahdûmum Hâfız Yusuf Nizâmeddin Efendi'nin uhdesinde, iki müezzînlük ve kayyümlük amcazâdem Şeyh Kâmil Efendi'nin*

Rehber-i Tekâyâ, Süleymaniye Ktp., Tırnovalı, No: 1035/4, s. 32; Abdurrahman Nesib, *Mecmûa*, Hacı Selimağa Ktp., Hüdâyî No. 1806, vr. 58b-59a; Günay Kut, “İstanbul Tekkelerine Ait Bir Kaynak: Dergehnâme” *Varia Turcica*, IX, İstanbul 1987, s. 235 (No: 37), Bandırmalizâde, *Mecmûa-yı Tekâyâ*, İstanbul 1307, s. 3; Tabibzâde, *Mecmûa-yı Tekâyâ*, *Die Istanbuler Derwisch-Konvente und ihre Scheiche* (Mecmûa-yı Tekâyâ), Yayımlayan: M. Serhan Tayşi-Klaus Kreiser, Freiburg 1980, s. 21; Mehmed Raif, *Mir'ât-ı İstanbul*, İstanbul 1314, s. 111-113; İ. Hakkı Üsküdarî, *Merâkud-ı Mu'tebere-i Üsküdar*, Haz. Bedii Şahsuvaroğlu, İstanbul 1976, s. 38; J. P. Brown, *The Dervishes or Oriental Spiritualism*, Londra 1927, s. 461; Besim Çeçener, “Üsküdar Mezarlıkları, Türbeleri ve Hazireleri”, *Türkiye Turing Otomobil Kurumu Belleteni*, Sayı: 49/328, Eylül-Ekim 1975, s. 18 vd; R. Ekrem Koçu, “Bandırmalı Tekkesi ve Câmii”, *İstanbul Ansiklopedisi*, IV, 2102; M. Nermi Haskan, *Yüzyıllar Boyunca Üsküdar*, Üsküdar Yay., İstanbul 2003, I, 120-125; Tanman-Yılmaz, agm., V, 54-55; Ekrem Işın, “Hâşim Efendi Tekkesi”, *DBİA*, IV, 15-16; E. Bilgin Turnalı-E. Yücel Turnalı, Celvetilikle Bektâşiliği Birleştiren İlgi Çekici Bir Dal: Hâşimiyye Kolu ve Üsküdar'da Bandırmalizâde Tekkesi”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, Sayı: 66, Haziran 1990, s. 111-120; Atilla Çetin, “İstanbul'daki Tekke, Zâviye ve Hankâhlar Hakkında 1199 (1784) Tarihli Önemli Bir Vesika”, *Vakıflar Dergisi*, XIII, 1981, s. 588; Muslu, age., s. 491-492; Selami Şimşek, “Bandırmalı Şeyh Yüsusuf Nizâmeddin Efendi (ö. 1165/1752) ve Mersiyye-i Şâh-ı Şehîd-i Kerbelâ'sı”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 12, Sayı: 30, Erzurum 2006, s. 69.

²³ Tanman-Yılmaz, agm., V, 54; M. Nermi Haskan, *Yüzyıllar Boyunca Üsküdar*, Üsküdar Belediyesi Yay., İstanbul 2003, I, 124.

uhdesinde iken, türbedârlık ve dördte bir hissesi Meşihat'ın ve diğeri amcazâdem Nebil Efendi'nin uhdesindedir"²⁴.

Ayrıca Münib Efendi'nin Hasırcıbaşı Hacı Efendi halîlesi Hacı Sıdika Hanım ile müştereken binâ ve ihyâ ettiği Kadıköy/Kuşdili'nde bulunan Mecidiye Dergâhı postnişînliği de Evkâf'ca tanzim olunan 1309/1892 tarihli vakfiye mucibinde uhdesine verilmiştir. Vakfiye gereğince Ramazan'da ve beş vakit namazda ve sair günlerde akşam ile yatsı namazlarında vazife yapmak üzere imâmet, müezzinlik ve kayyımlik cihetleri ihdas olunmuş ve dergâhın şeyhi ve mensupları tarafından tayin oluncak zevât tarafından icrâ edilmiştir. Âyin günü Pazar olup, yine vakfiye icabınca Halvetiyye ve Sa'diyye erkânı yapılmıştır. 1305 Şevval/1888 Temmuz'unda Mecidiye Dergâhı adı ile İrade-i Seniyye'ce tevsim olunmuş olup, bu ad ile meşhurdur²⁵.

Ahmed Münib Efendi'nin 1336/1918'de vefâtından sonra ise, gerek Bandırmalızâde Tekkesi meşihatini gerekse Kuşdili'ndeki Mecidiye Dergâhı şeyhliğini son postnişîn olarak oğlu Yûsuf Nizâmeddin Fâhir Baba (ö. 12.12.1967) yürütmüştür.

6. Muhib ve Müntesibleri

Ahmed Münib Efendi, yine *Meclis-i Meşâyih*(MM)'a²⁶ sunduğu 7 Kânunisani 1334 (24 Rebiülevvel 1336)/7 Ocak 1918 tarihli otobiyografide dergâhının muhib ve müntesipleri hakkında tefarruatlı bilgiler vererek şunları kaydetmektedir: “*Dergâhın muhib ve mensûbları İstanbul ve sâir beldelerde olmak üzere defterde 400 kişiye ulaşmış ise de, bir kısmının bugünkü harp (I. Dünya Savaşı) dolayısıyla ölmüş oldukları veya hayatta olup-olmadıkları meçhuldür. Bugün ikâmetgâh ve memûriyetleri malûm olan 130 küsur kişiye ulaşan müntesiplerimin isimleri şunlardır*”:

1. Hâfız Rızâ Efendi: Dergâhın hâtibi ve İskenderdede Dergâhı şeyhidir.
2. Şeyh Kâmil Efendi: Dergâhın hissedârlarındandır.
3. Şeyh İhsân Efendi: Fenâî Dergâhı şeyhidir.
4. Şeyh Hakkı Efendi: Sarmaşık Dergâhı şeyhidir.
5. Şeyh Sırrî Efendi: Büyükayasofya Erdebil Dergâhı şeyhidir.

²⁴ Albayrak, *age.*, s. 93, Vesika No: 96-100.

²⁵ Albayrak, *age.*, s. 99, Vesika No: 96-100.

²⁶ *Meclis-i Meşâyih*, Osmanlı Devleti'nin son döneminde tekkeleri kontrol altına almak amacıyla 1868'de tesis edilen bir kurumdur. Geniş bilgi için bkz. Mustafa Kara, *Din Hayat Sanat Açısından Tekkeler ve Zâviyeler*, İstanbul 1990, s. 255-256.

6. Şeyh Ahmed Efendi: Tekirdağ Naib Köyü'nde mukimdir.
7. Şeyh Mustafa Efendi: Eskişehir'de mukimdir.
8. Şeyh Hayalî Efendi: Edirne'de ikâmet etmekte olup, mektep muallimidir.
9. Şeyh Pertev Efendi: Karahisar'da ikâmet etmektedir.
10. Şeyh Hoca Raşid Efendi: 1332/1914 tarihinde icâzet almış olup, Zühtüpaşa Câmii Vâizi'dir.
11. Şeyh Hoca Ahmed Efendi: 1332/1914'de müstahlef ve icâzet almış olup, Hankâh'ın bulunduğu mahallenin imâmıdır.
12. Şeyh Kudret Efendi: 1290/1873'de doğmuş olup, 1330/1912'de müstahlef olmuş ve Sadâret Evrak Kalemi'nde Sadâret Dâiresi Müdürü'dür.
13. Şeyh Azîz Efendi: 1266/1850'da doğmuş olup, 1320/1902'de müstahlef olmuştur. Mâlîye Nezâreti'nden emeklidir.
14. Nebil Efendi: Üsküdar'da ikâmet edip, Bidâyet Mahkemesi İstintak Dâiresi kâtiplerindedir.
15. Yusuf Efendi: Üsküdar'da ikâmet edip, ticâret ashâbındandır.
16. Hüseyin Efendi: Üsküdar'da mukim ve 1. Kolordu İnşaat Taburu subaylarından.
17. Şakir Efendi: Üsküdar'da mukim, Hz. Şeyh Fenâyî'nin oğludur.
18. Ali Âgâh Efendi: Üsküdar'da mukim, yüzbaşılıktan emeklidir.
19. Muhyiddin Efendi: Üsküdar'da mukim, İstanbul Telefon Şirketi Muhâsebe Memûrudur.
20. Hakkı Efendi: Eyüp'te mukim, Emniyet-i Umûmiyye Evrak Kalemi'nde.
21. Edîb Efendi: Eyüp'te mukim, Tophane İmâlethânesi'nde.
22. Hakkı Efendi: Yüzbaşı, 1. Kolordu Nakliye Katar Kol Kumandanlarındandır.
23. Tahir Efendi: Eczacı, İstanbul Sultânisi Eczacıbaşı.
24. Kemal Efendi: İstanbul'da mukim, Fener Fabrikası'nda müstahdem.
25. Necîb Efendi: Kadıköy'de mukim, Adliye'den emeklidir.
26. Ahmed Hulûsi Paşa: Kadıköy'de mukim, Selimiye Kışla Kumandanı, ferikandan emekli.
27. Hâşim Efendi: Kadıköy'de mukim, asker.
28. Osman Efendi: Kadıköy'de mukim, Zühtüpaşa Mektebi Muallimlerinden.

29. *Hâfız Sabrî Efendi: Zühtüpaşa Câmii müezzini.*
30. *Hoca İbrahim Efendi: Kadıköy'de mukim, Alîle-i Mahmûdiye Mektebi Muallimlerinden.*
31. *Bâki Efendi: Kadıköy'de mukim, Bahriye Tayyare Mektebi Makinisti.*
32. *Cemil Bey: Kadıköy'de mukim, Sicil Nüfus İdâresi'nden emeklidir.*
33. *Hüseyin Şâkir Efendi: Kadıköy'de mukim, Dîvân-ı Hümâyûn Mühimme Kalemi'nden emeklidir.*
34. *Fâzıl Efendi: Kadıköy'de mukim, Erenköy Mâlîye Tahsîl Memûru.*
35. *Mehmed Bey: Bahriye'den emeklidir.*
36. *Âgâh Efendi: Adliye'den emeklidir.*
37. *Nimet Efendi: Adliye'den emeklidir.*
38. *Nazîf Bey: Şûra-i Devlet'ten emeklidir.*
39. *Ali Bey: Bahriye'den emekli yüzbaşı.*
40. *Mehmed Ali Paşa: Erkân-ı Harbiye Mirlivaliği'nden emeklidir.*
41. *Hikmet Bey: Kaymakam, Bandırma Menzil Müfettişliği'nde.*
42. *Mustafa Cemâl Bey: Kaymakam, Adana ve civarı tahkimatında memûr.*
43. *Halit Bey: Kaymakam, kaza kaymakamlarından.*
44. *Vecîhü'l-Geylânî Efendi: Felis Adaları Reisü'l-Ulemâsı.*
45. *Süreyyâ Efendi: Üsküdar'da mukim, asker.*
46. *Hâfız Cemâl Efendi: Üsküdar'da mukim, Seyr-ü Sefain İdâresi Vezne Mutemeti.*
47. *Ahmed Şemseddin Efendi: Üsküdar'da mukim, 129. Alay 2. Tabur Kumandanı.*
48. *Muammer Efendi: Üsküdar'da mukim, Bandırma Levâzım Zabitanından.*
49. *Muzaffer Bey: Üsküdar'da mukim, Harbiye Nezâreti Ordu Dâiresi Kâtiplerinden.*
50. *Fahreddin Efendi: Üsküdar'da mukim, zabıta vekili.*
51. *Halit Bey: Yıldız Telgraf ve Postane Müdürü.*
52. *Mahmut Bey: İzmirli, Çeşme ilçesi mutasarrıfı.*
53. *Kâzım Bey: Üsküdar'da mukim, Şehremaneti'nden emekli.*
54. *Müfit Bey: Üsküdar'da oturur, halı tüccarı.*
55. *Lütfü Efendi: Üsküdar'da oturur, jandarma yüzbaşı.*

56. *Cevat Bey: Üsküdar'da oturur, zabıt.*
57. *Kemal Efendi: Polislikten emekli, Üsküdar'da oturur.*
58. *Fethi Bey: Üsküdar'da oturur, Bahriye Nezareti Tahrirat Kalemi kâtibi.*
59. *Muharrem Dede: Attar.*
60. *Hafız Hasan Efendi: Teşvikiye Mahallesi imamı.*
61. *Hafız Tevfik Efendi: Şişli'de mukim, Hamidiye Köyü imamı.*
62. *Deroiş Ahmed Efendi: Adapazarı'nda mukim, kahveci esnafından.*
63. *Ali Efendi: Üsküdar'da oturur, esnaf.*
64. *Hacı Ali Dede: Dergâhımızda müstahdem.*
65. *Selahaddin Bey: Üsküdar'da oturur, Bandırma 6. Ordu Divan-ı Harb heyetinden.*
66. *Deroiş Tahir Ağa: Bahçecik'te oturur, ziraat ashabından.*
67. *Hüseyin Efendi: Bahçecik'te oturur, Deroiş Tahir Ağa'nın oğludur.*
68. *Ali Bey: Değirmendere'de mukim, Maliye Nezareti'nden emekli.*
69. *Nedim Bey: Değirmendere'de mukim, ziraat ashabından.*
70. *Veli Bey: Değirmendere'de mukim, Dâru'l-Fünûn talebesinden.*
71. *Bekir Efendi: Karamürsel'de mukim, Karamürsel Adliye Dâiresi başkâtibi.*
72. *Hakkı Efendi: Karamürsel'de mukim, Karamürsel Adliye Dâiresi'nde müstahdem.*
73. *Hakkı Efendi: Karamürsel'de mukim, Karamürsel Belediye kâtibi.*
74. *Bekir Efendi: Karamürsel'de mukim, kaza aşî memuru.*
75. *Bekir Efendi: Karamürsel'de mukim, erbâb-ı ziraattan.*
76. *Kemal Efendi: Karamürsel'de mukim, erbâb-ı ziraattan.*
77. *Ömer Efendi: Karamürsel'de mukim, eczacı.*
78. *Saim Efendi: Karamürsel'de mukim, tüccar.*
79. *Mehmed Efendi: Karamürsel'de mukim, ziraatçı.*
80. *Mehmed Ağa: Üsküdarlı, kahveci.*
81. *Şemseddin Efendi: Üsküdarlı, ihtiyat zabiti.*
82. *Tal'at Bey: Kadıköy'de mukim, Galata Sulh Hakimi.*
83. *Fazıl Efendi: Kadıköy'de mukim, Kadıköy Maliyesi tahsil memuru.*

84. *Fehmi Efendi: Eyüp'te mukim, Fetvahâne mühendislerinden.*
85. *Sami Efendi: Kadıköy'de mukim, Abdülmecid Paşazâde Dergâhu şeyhi.*
86. *Ken'an Efendi: Eyüp'te mukim, Nizâmiye zabiti.*
87. *Cevat Efendi: Üsküdar'da mukim, İskender Baba Dergâhu Şeyhizâde.*
88. *Hikmet Efendi: Üsküdar'da mukim, amcazâdem Nebil Efendi'nin oğlu.*
89. *Hâfız Saim Efendi: Bostancı'da mukim, Bostancı Câmii müezzini.*
90. *Fuat Bey: Bostancı'da mukim, Nafia Nezareti kâtiblerinden.*
91. *Hâfız Eşref Efendi: Üsküdar'da mukim, Üsküdar Vâlîde Câmii müezzini, Güzelce Evliyâ türbedârı.*
92. *Tahsin Efendi.*
93. *Hâfız Mehmed Efendi: Üsküdar'da mekteb muallimi.*
94. *Agâh Efendi: Üsküdar'da, Duyûn-ı Umûmiye Muhâsebeciliğinden emekli.*
95. *Hoca Râşid Efendi: Kadıköy'de Mekteb-i Sultanî Muallimi.*
96. *Hoca Necatî Efendi: Kadıköy'de Nümune Mehktebi Muallimi.*
97. *Mustafa Efendi: Kadıköy'de mukim, asker.*
98. *Hâfız Hâlid Efendi: Kadıköy'de mukim, muallim.*
99. *Fikret Efendi: Kadıköy'de mukim, tayyare küçük zâbitanından.*
100. *Haydar Bey: Alpullu İstasyon Muayane memuru.*
101. *Mehmed Ali Bey: Dârü'ş-Şafaka Mektebi Başkâtibi.*
102. *Sâlih Bey: Sokullu Mehmed Paşa muallimlerinden.*
103. *Mustafa Bey: DoktorBbinbaşı.*
104. *Adil Bey: Taşra Adliye müfettişlerinden.*
105. *Rağıb Bey: Kadıköy'de mukim, Haydarpaşa Bağdat Otluğu müste'ciri.*
106. *Cevat Bey: Kadıköylü, küçük zabit.*
107. *Kemal Efendi: Nizamiye 49. Alay Zabiti.*
108. *Niyazi Efendi: Asker.*
109. *Abdullah Efendi: Asker.*
110. *Pertev Bey: Karaman Bidâyet Mahkemesi azasından.*
111. *Ziya Efendi: Meclis-i Mebusan zabit kâtiplerinden.*
112. *Nuri Bey: Samatya Maliye Tahakkuk Memuru.*

113. Muhtâr Bey: *Mısır Fevkalade Komiserliği Başkâtibi Tahsin Bey oğlu.*
114. Hâfız Ali Efendi: *Selimiye Hastanesi imamı.*
115. Hâfız Ali Efendi: *Zühtüpaşa Mektebi birinci muallimi.*
116. Hacı Hamdi: *Kadıköy'de saraç.*
117. Derviş Reşat Efendi: *Dershânedede müstahdem.*
118. Derviş Bekir Ağa: *Maarif Nezareti odacılarından.*
119. Rami Bey: *Mekteb-i Tıbbiye müdâvîmlerinden.*
120. Muzaffer Bey: *Dâru'l-Fünûn talebelerinden.*
121. Cemal Efendi: *Adliye Nezareti kâtiplerinden, ihtiyat zabiti.*
122. Derviş İbrahim Ağa: *Kadıköy'de bahçıvan.*
123. Derviş Hasan Ağa: *Seyrî Sefâin İdâresi'nde müstahdem.*
124. İhsan Bey: *Katrîn Telgraf ve Posta Müdürü.*
125. Ma'şuk Bey: *Doktor Binbaşılığında emekli.*
126. Mecit Bey: *4. Fırka Baştabibi.*
127. Canib Bey: *Dâru'l-Muallimîn-i Âliye muallimlerinden.*
128. Derviş Ârif: *Kadıköy'de doğramacı.*
129. Sait Bey: *Sıhhiye Nezareti kâtiplerinden.*
130. Hâşim Bey: *Üsküdar'da mukim, Evkâf Nezareti kâtiplerinden.*
131. Necmeddin Efendi: *Üsküdar'da mukim, tüccar.*
132. Ratîb Efendi: *Dâru'l-Fünûn talebesinden.*
133. Atâ Efendi: *Dâru'l-Muallimin-i Âli talebesinden.*
134. İsmail Efendi: *Kadıköy'de mukim, Kadıköy Belediyesi Muhasebe memuru.*
135. Emsal Efendi: *Kadıköy'de mukim, Kadıköy Belediyesi'nde müstahdem²⁷.*

Bu bilgilerden de anlaşılıyor ki, Ahmed Münib Efendi'nin gerek tasavvuf ehli ve halk gerekse devletin çeşitli kademelerinde görev yapan şahıslar arasında epeyce müntesibi ve seveni bulunmaktadır.

7. Vefâtı ve Kabri

Yaklaşık yedi sene Bandırmalizâde Tekkesi'nde şeyhlik yapan Ahmed Münib Efendi, 28.04.1336/10 Şubat 1918 yılında Üsküdar'da vefât etmiştir. Kab-

²⁷ Albayrak, *age.*, V, 93-98, Vesika No: 96-100.

ri, belli olmayıp Çiçekçi Câmîi'nin avlusuna nakledilen Bandırmalı Tekkesi mezarları arasında olması muhtemeldir²⁸.

B- Eserleri

Ahmed Münib Efendi, MM'e sunduğu otobiyografide eserlerinden de bahsederek²⁹, *Mecmûa-yı Tekâyâ*, *Mir'âtu't-Turuk*, *Hukûk-ı Veled*, *Risâle-i Akîka* adlı matbu eserlerinin olduğunu ve bunların yanında *Mecmeu'l-Beyân*, *Kavâidu'l-Kur'ân*, *Terceme-i İhlâs-ı Şerîf*, *Gençlere Eimme-i İsnâ Aşere*, *Menkıbe-i Evliyâ-i İstanbul*, *Yâdigâr-ı Tuhfetü'l-Furkân*, *Yâdigâr-ı Cihân Meslekü'l-İhvân*, *Hadîkatü'l-Esâmî*, *Hasâisü İhlâs-ı Şerîf* ve *Menâbi'u'l-Hikem fî Vasfı Nebiyyi Ekrem* adlı basılmamış eserlerinin de bulunduğunu belirtmiştir. Burada şunu ifade edelim ki, yaptığımız araştırmalar sonucunda tab olunmayan mezkûr eserlerin hiçbirisine ulaşamadık. Ancak kendisinin yukarıda basılan eserleri arasında zikretmediği *Ta'rîfu'l-Hitân* adlı eserinin de olduğunu tespit ettik. Şimdi onun söz konusu basılan eserlerini sırasıyla tanıtalım.

1. Mecmûa-yı Tekâyâ

Son dönem tekkeler mecmûası yazım geleneğinin³⁰ en sistematik eserlerinden birisi olan *Mecmûa-yı Tekâyâ*, 1307/1890 tarihinde İstanbul'da basılmıştır. Ahmed Münib Efendi, her matbu nüshası mühürlemiş ve mührü olmayan nüshaların sahte olabileceğini kitabın kapağına yazdırmıştır. Eser hacimce küçük olmasına karşılık, tekkeler, âyin günlerine göre tasnif edilmiş, her tekkenin adı,

²⁸ Haskan, *age.*, s. 124.

²⁹ Albayrak, *age.*, V, 92, Vesika: 96-100. Ayrıca bkz. BOA, *DH.SAİDd.* No: 73, s. 29, (29 Zilhicce 1275).

³⁰ Tasavvuf tarihinde tekke mecmûalarının ortaya çıkışı, Osmanlı'nın son dönemindeki gerek devlet politikası, gerekse tarikat çevrelerinde yetişmiş insanların bu husustaki gayretleriyle birliktedir. Bilindiği üzere Osmanlı'nın son döneminde diğer bir çok müessese gibi irfan yuvaları olan tekkeler de paralel bir çöküşe doğru yol almıştır. Bu durum devletin daha önce hiç gerek duymadığı tekkeleri kontrol altına alma gibi bir durumu ortaya çıkarmıştır. Böylece 1868'de alınan *Meclis-i Meşâyih*'in kurulması kararıyla pratik olarak tekkeler zabtu rabt altına alınmaya başlamıştır. İşte bu son dönemde devlet tarafından uygulanan "Merkez Tekke" ve "Müfredât Defteri" sistemi dışında tarikat erbâbı tarafından da bazı mecmûa ve tasnifler yapılmıştır. Mehmed Sâmî Sünbülî'nin *Esmâr-ı Esrâr* (İstanbul 1316), Tabibzâde M. Şükrî Efendi'nin *Mecmûa-yı Tekâyâ* (Bkz. Tabibzâde, "İstanbul Tekkeleri Silsile-i Meşâyih-I", haz. Şinasi Akbatu, *İslâm Medeniyeti Mecmuası*, İstanbul 1980, c. IV, Sayı: 3, ss. 51-96; a.mlf., "Derûn-ı İslâm'daki Hanikâhların Silsile-i Meşâyihdir-II-III", haz. Şinasi Akbatu, *İslâm Medeniyeti Mecmuası*, c. IV, Sayı: 1 (Ocak 1981), ss. 81-103), Ahmed Muhyiddin Efendi'nin *Tomar-ı Tekâyâ* (Bkz. M. Erol Kılıç, "Yeditepeli Şehrin Tekkeleri ve Muhyiddin Efendi'nin Tomar-ı Tekâyâ'sı", *İstanbul Armağanı-3* (Gündelik Hayatın Renkleri), İstanbul 1997, ss. 259-274) ve Yeşilzâde M. Salih Efendi'nin *Rehber-ı Tekâyâ* (Bkz. Mustafa Aşkar, "Son Dönem Tekke Mecmûalarından Yeşilzâde Mehmed Sâlih Efendi'nin *Rehber-ı Tekâyâ'sı*", *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 3, Nisan 2000, ss. 129-164) adlı eserleri bunlardan ilk akla gelenleridir.

semti, ait olduğu tarikat, o zamanki şeyhi ve mülâhazalar kısmında da ek bilgilerle son dönem tekke ve tarikatları hakkında önemli ipuçları vermiştir.

Bandırmalızâde, eserinin girişinde, çalışmasını alfabetik olarak İstanbul'da mevcut ve kaybolmuş olan tekke ve zâviyelerin bir listesini dostlarının isteği üzerine kaleme aldığını ifade etmektedir³¹. Yine eserinde âyini Cuma günü olan tarikat sayısı 65 (s. 4-5), Cumartesi günü 25 (s. 5-7), Pazar günü 41 (s. 7-9), Pazartesi günü 30 (s. 9-10), Salı günü 39 (s. 10-11)³², Çarşamba günü 38 (s. 11-13) ve Perşembe günü 83 (s. 13-16) olarak vermekte ve mecmûanın sonunda toplam 305³³ tekkeden bahsedildiğini belirtmektedir³⁴. Ardından da bu tekkeleri sayı açısından tarikatlara göre sınıflandırarak, Kâdirîliğe mensup 57; Halvetîliğe 13, Rifâîliğe 35³⁵, Şâzelîliğe 3, Mevlevîliğe 5³⁶, Bedevîliğe 8, Sa'dîliğe 23³⁷, Nakşîliğe 65³⁸, Bayramîliğe 4, Sünbülîliğe 23, Celvetîliğe 22, Şa'bânîliğe 25³⁹, Uşşâkîliğe 4⁴⁰, Sinânîliğe 3, Gülşenîliğe 3 ve Cerrâhîliğe mensup 14 olmak üzere toplam 305 tekkenin olduğunu kaydetmektedir⁴¹.

Bu sayı şimdiye kadar tekke mecmuası tarzında kaleme alınmış eserler arasında ikinci sırayı almaktadır. Şöyle ki, birinci sırada olan Yeşilzâde'nin *Rehber-i Tekâyâ'*sında 345 tekkeden bahsedilirken⁴², Muhyiddin Efendi'nin *Tomar-ı Tekâyâ'*sında 252⁴³, Melekpaşazâde'nin *Hankâhnâme'*sinde 225⁴⁴ ve Tabibzâde'nin *Mecmûa-yı Tekâyâ'*sında 159⁴⁵ tekkeden bahsedilmektedir.

2. *Mir'âtu't-Turuk*

Bandırmalızâde'nin derleme niteliğinde ve araştırmalarda bakılabilcek bir eser mahiyetinde olan bu eseri, İstanbul'da Cemal Efendi Matbaası'nda 1306/1889 yılında basılmıştır⁴⁶. Bandırmalızâde, eserinin önsözünde de belirttiği üzere, meşhûr ve büyük tarikatların kurucularının hayatlarını vefât tarihi

³¹ Bkz. Bandırmalızâde, *age.*, s. 2.

³² Bu sayı, tespitlerimize göre 27'dir.

³³ Yaptığımız tespite göre bu sayı toplam 305 değil 304 tekkedir.

³⁴ Bkz. Bandırmalızâde, *age.*, s. 16.

³⁵ Bu sayı, tespitlerimize göre 34'tür.

³⁶ Bu sayı, tespitlerimize göre 7'dir.

³⁷ Bu sayı, tespitlerimize göre 22'dir.

³⁸ Bu sayı, tespitlerimize göre 64'dir.

³⁹ Bu sayı, tespitlerimize göre 24'tür.

⁴⁰ Bu sayı, tespitlerimize göre 5'tir.

⁴¹ Bkz. Bandırmalızâde, *age.*, aynı yer.

⁴² Bkz. Aşkar, *agm.*, s. 135;

⁴³ Kılıç, *agm.*, s. 269-274.

⁴⁴ Melekpaşazâde, *Hankâhnâme*, Süleymaniye Ktp., Nuri Arlasez No: 36, vr. 1b-8a.

⁴⁵ Tabibzâde, *age.*, s. 55-116.

⁴⁶ Bu eserle ilgili olarak da tarafımızdan akademik çalışma yapılmaktadır.

sirasına göre ele almış, nerede doğduklarını ve yaşadıklarını, özellikle de kabirlerinin yerlerini ayrıca belirtmiştir. Yine bu tarikatların şubelerinin isimleri de zikredilmiştir. Söz konusu hakkında bilgi verilen tarikatlar şunlardır:

Kâdiriyye (s. 5), Rifâiyye (s. 6), Medeniyye (s. 10), Kübreviyye (s. 11), Sühreverdiyye (s. 13-16), Şâzeliyye (s. 16), Mevleviyye (s. 17-19), Bedeviyye (s. 19-20), Düsûkiyye (s. 21), Sa'diyye (s. 21-22), Bektâşiyye (s. 22-24), Nakşibendiyye (s. 24-26), Bayrâmiyye (s. 27-28), Zeyniyye (s. 29), Rûşeniyye (s. 30-31), Ahmedîyye (s. 31), Sünbülüyye (s. 32-34), Gülşeniyye (s. 34-45), Sinâniyye (s. 35-36), Şa'bâniyye (s. 36), Uşşâkiyye (s. 36-37), Celvetiyye (s. 37-39), Misriyye (s. 40), Cerrâhiyye (s. 40-41), Bekriyye (s. 41-42), Selâmiyye (s. 43), Hakkîyye (s. 44), Fenâiyye (s. 44-45), Hâşimiyye (s. 45-47).

Bandırmalızâde, küçüklü-büyükü 29 tarikatı ele alıp incelediği bu eserinin sonunda ayrıca yararlandığı kaynakları da belirtmiştir.

3. *Hukûk-ı Veled*

Bandırmalızâde, Maârif Nezâreti'nin 10 Zilkâde 1316, 10 Mart 1315 tarihli ve 14 numaralı ruhsatnâmesi ile 1318/1900 İstanbul'da Cemal Efendi Matbaası'nda basılan bu eserde, çocukla ilgili âyet ve hadisler (s. 4-7), çocuk doğduğunda yapılacak görevler (s. 7-9), akîka (s. 9-10), emzirmek (s. 10-13), çocuğun ağlaması (s. 14), çocuğa güzel isim konulması (s. 14-15), sünnet ettirmek (s. 16-18), evlendirmek (s. 18), çocuğa güzel terbiye vermek, tahsil yaptırmak (s. 18-24) gibi konulardan bahsetmektedir.

4. *Risâle-i Akîka*

Bandırmalızâde, 1319/1901 tarihinde İstanbul'da A. Asaduryan Şirket-i Mürettibiye Matbaası'nda basılan eserde, akîkanın Sünnet'teki yeri (s. 4-5), ne zaman kesileceği (s. 6-7), erkek ve kız çocukları için akîkanın kesilmesi (s. 7-15) gibi konulara temas etmektedir.

4. *Ta'rîfu'l-Hitân*

Ahmed Münib Efendi, Maârif Nezâreti'nin 27 Muharrem 1318, 13 Mayıs 1316 tarihli ve 23 numaralı ruhsatnâmesi ile 1318/1900 İstanbul'da Cemal Efendi Matbaası'nda basılan bu eserde ise, bir "mukaddime"den sonra, nezâfet (s. 5-6), hatn (sünnet)'in lügat ve ıstılahtaki mânâları (s. 6), Kur'ân, hadislerdeki dayanakları ve İslâm bilginlerinin bu konudaki görüşleri (s. 7-9), sünnet ettirmenin hükmü (s. 11), sünnet ettirmenin yaşı (s. 11-14), peygamberlerin sünnetli olarak doğmaları (s. 15-16) gibi konulara değinmektedir.

C. MECMÛA-I TEKÂYÂ (Metin)

Muharrir ve Mürettibi:

Bandırmalızâde es-Seyyid Ahmed Münib Üsküdârî

Âlem Matbaası, İstanbul 1307/1890.

Mecmûa-ı Tekâyâ

Bismillahirrahmânirrahîm

Elhamdülillâhi Rabbi'l-âlemîn, ve's-salâtu ve's-selâmu alâ resûlinâ Muhammedin ve 'alâ âlihi ve ashâbihi ecmaîn. Ammâ ba'd, âsitâne-i aliyye ve bilâd-ı selâsede zikrullah ve duâ-yı hayriyye-i pâdişâhî icrâ olunan ma'mûr, muhterik tekâyâ ve zevâyânun yevm-i mahsûslarıyla esâmîsi hurûf-ı hecâ üzre tertîb ve semt-i meşhûrlarıyla nev'-i tarîkleri ve nâm-ı âherleriyle elyevm hizmet-i meşîhati îfâ eden efendilerin dahi esâmîsini mübîn tarîkat-i aliyye muhiblerine bir yâdigâr olmak için bazı ehibbânun teşvikiyle pâdişâh-ı mülk-i perver ve şehinşâh-ı dâd-güster nukâve-i dūd-mâl-ı âl-i Osman velî-ni'met-i âlemiyân "Sultân ibn Sultânî's-Sultân el-Gâzi Abdülhamîd Hân-ı Sâni" Efendimiz Hazretleri'nin zamân-ı saltanat-nişân-ı hilâfetpenâhîlerinde bu abd-ı âcizi Bandırmalızâde es-Seyyid Ahmed Münib Üsküdârî tahkîk olunabildiği kadar silk-i tahrîre keşîde ile ismini dahi "Mecmûa-ı Tekâyâ" tesmiye idüb, vukû' bulan hatâ ve noksanının afvını istihâm ederek, gerek dergâh-ı şerîflerin bânilerinin ve gerek ol zamandan şimdiye kadar meşîhat hizmetini îfâ eden zevâtın himmet-i rûhâniyetlerinden istifâze maksadıyla tab' ve neşrine mübâşeret kılındı.

Etsede sehv u hatâ kilik-i beyân

Setr ider aybını ehl-i irfân

Cuma Günü
65 Adet

S	<u>Tekkenin İsmi</u>	<u>Meşhûr Semti</u>	<u>Tarîkatı</u>	<u>Elyevm Seyhi</u>	<u>Mülâhazalar</u>
1	Ertuğrul	Beşiktaş'ta	Şâzelî	Zâfir Efendi	Şâzelî Tekkesi
2	Akşemseddin	Zeyrek Kurbunda	Şa'bânî	Halîl Efendi	-----
3	Ekmel	Sûfiler'de	Şa'bânî	Ya'kûb Efendi	Süleyman Ekmeliüddin Tekkesi
4	Enes Hasan Efendi	Hocapaşa'da Salkım	Şa'bânî	Fehmî Efendi	Aydınoğlu Tekkesi
5	Atpazarî Osman Efendi	Üsküdar'da Hayrettin Çavuş Mahallesi	Celvetî	Mustafa Efendi	-----
6	Emîr Buhârî	Edirnekapısı Dâhilinde	Nakşî	Mehmed Tâhir Efendi	-----
7	Erdebil	Ayasofya-ı Kebîr'de	Sünbüî	Safvet Efendi	Sinân Erdebilî Tekkesi
8	İslâm Bey	Eyüp'te İslâm Bey Mahallesi	Bedevî	Âşir Efendi	-----
9	Öksüzce Baba	Koca Mustafapaşa Civarında Akarca'da	Nakşî	Ahmed Efendi	-----
10	Üçler	Silivrikapısı'nda	Halvetî	-----	Arsa
11	Ebû Saîd el-Hudrî	Edirnekapısı'nda Ka'riye Camii Kurbunda	Nakşî	Ârif Efendi	-----
12	Özbekler	Sultanahmed Civarında Mehmedpaşa Yokuşu'nda	Nakşî	Süleyman Efendi	-----
13	Özbek	Üsküdar'da Bülbül Deresi'nde	Nakşî	Mukîm Efendi	Arsa
14	İshak Karamanî	Sütlüce'de	Halvetî	-----	Arsa
15	Ölüce Baba	Eyüp'te Bülbül Deresi'nde	Kâdirî	Nûrî Efendi	-----
16	Bandırmalı Şeyh Yusuf Efendi	Üsküdar'da İnâdiye Mahallesi'nde	Celvetî	Fahreddin Efendi	Seyyid Hâşim Baba Efendi Tekkesi
17	Bâlî Efendi	Silivrikapısı'nda Bâlî Kuyusu'nda	Nakşî	Ahmed Efendi	Bâlî Kuyusu Tekkesi
18	Büyük Paşa	Kasımpaşa'da Büyük Piyâle Câmii Önünde	Kâdirî	-----	Arsa

19	Başmak Şerif	Haseki Câmi-i Şerifi Kurbunda	Kâdirî	Mehmed Ali Efendi	Bayrampaşa Tekkesi	
20	Türâbî	Kasımpaşa'da Tersâne Kurbunda	Kâdirî	Ali Efendi	-----	
21	Çakır Ağa	Edirnekapısı'nda Çakırağa Mahallesi'nde	Sa'dî	Hasan Efendi	Eyüp Efendi Tekkesi	
22	Ca'fer Paşa	Eyüp'te Kızıl Mescid'de	Sa'dî	-----	-----	
23	Çolak Hasan Efendi	Eyüp'te İdris Köşkü Kurbunda	Nakşî	Âkif Efendi	Arsa	
24	Hekîmzâde Ali Paşa	Hekîmzâde Ali Paşa Câmii Derûnunda	Kâdirî	Sa'düddin Efendi	Abdal Tekkesi	Ya'kûb
25	Hâki Efendi	Eyüp'te Ölüce Baba Mahallesi'nde	Kâdirî	İsmâil Efendi	-----	
26	Haffâf Hüseyin Efendi	Mîrgünde	Kâdirî	Mahmûd Efendi	-----	
27	Hâlid Efendi	Yedikule'de Adlı Mahalde	Mirahor Uşşâkî	Tevfik Efendi	-----	
28	Devâtîzâde	Üsküdar'da Câmii Adlı Mahalde	Şeyh Celvetî	Tâlib Efendi	Şeyh Câmii Tekkesi	
29	Zekâtîzâde	Şehremi'nde	Sinânî	İbrahim Efendi	-----	
30	Râşid Efendi	Fâtih Civarında Çeşmesi'nde	Kâdi Rifâî	Râşid Efendi	-----	
31	Resmî	Edirnekapısı'nda	Kâdirî	-----	Arsa	
32	Sünbül Sinân	Koca Mustafa Paşa'da	Sünbülî	Rızâ Efendi	Pîşvâ-yı Tarikat-ı Aliyye-i Sünbülüyye	
33	Sultân Osman	Otakçılar'da Straseriler'de	Rifâî	Rızâ Efendi	Ahmed Efendi Tekkesi	
34	Sır	Otakçılar'da	Sa'dî	Mehmed Efendi	Arsa	
35	Şâzelî	Alibeyköy'de	Şâzelî	Tahsîn Efendi	-----	
36	Şerbetdâr	Molla Gürânî Kurbunda	Rifâî	Kerîm Efendi	-----	
37	Sâfî Efendi	Şehremi'nde	Rifâî	Ahmed Efendi	-----	
38	Takyeci	Topkapı Hâricinde Takyeci Câmii Derûnunda	Halvetî	Osman Efendi	-----	
39	Tarsûsî	Mevlevîhâne Kapısı'nda	Rifâî	Kerîm Efendi	-----	
40	Abdurrahman Şâmî	Ayasofya-ı Kebîr'de	Rifâî	Râgıb Efendi	Sancaktar Tekkesi	

41	İsâ Efendi	Halıcılar Kurbunda Câmi'nde	Köşkü Kenîsâ	Sa'dî	Yahyâ Efendi	-----
42	Galata Mevlevîhânesi	Galata'da Adlı Mahalde	Kalekapısı	Mevlevî	Atâullah Efendi	Kalekapısı Mevlevîhânesi
43	Ganî Efendi	Üsküdar'da Çular İçinde	Tabut-	Sa'dî	Ali Efendi	Hallâc Baba Tekkesi
44	Feyzullah Efendi	Halıcılar Köşkü'nde		Nakşî	Safvet Efendi	-----
45	Ferah Kethüdâ	Balat'ta Derûnunda	Balat Câmi	Sünbüî	Kemâl Efendi	Balat Tekkesi
46	Feyziyye	Koca Mustafa Paşa'da		Nakşî	Nesîb Efendi	-----
47	Kara Mehmed Paşa	Aksaray'da Mevkii	Tramvay	Sünbüî	Hasan Efendi	-----
48	Kantârî Baba	Gümüşsuyu Mahalde	Adlı	Sa'dî	Sâdık Efendi	-----
49	Kubbe	Fâtih Civârında Hamam'da	Yeni	Rifâî	Hilmî Efendi	-----
50	Kâsım Çelebî	Çemberlitaş'ta Ali Paşa Câmi Derûnunda	Atik	Halvetî	Necîb Efendi	-----
51	Küçük Ayasofya	Küçükayasofya Derûnunda	Câmi	Celvetî	Tahsîn Efendi	-----
52	Mesnevîhâne	Çarşamba'da		Nakşî	Mustafa Efendi	-----
53	Molla Çelebi	Eyüp'te Karşısında	Debbağhâne	Kâdirî	Eşref Efendi	-----
54	Mercimek	Langa Civârında		Nakşî	Süleyman Efendi	-----
55	Şeyh Murâd	Eyüp Nişancısı'nda		Nakşî	Abdülkâdir Efendi	-----
56	Şeyh Mehmed Efendi	Bebek'te Adlı Mahalde	Kayalar	Kâdirî	Ali Efendi	-----
57	Mısırlı İbrahim Efendi	Sultanahmed rında Mahallesi'nde	Civâ- Güngörmez	Kâdirî	İbrahim Efendi	-----
58	Mahmûd Efendi	Mevlevîhâne Hâricinde	Kapısı	Şa'bânî	Sâlih Efendi	-----
59	Seyyid Nizâm	Silivrikapısı Kurbunda	Hâri- Balıklı	Şa'bânî	Şuâüddin Efendi	-----
60	Nasûhtzâde	Üsküdar'da cılar'da	Doğan-	Şa'bânî	Muhyiddin Efendi	-----

61	<i>Hüdâyî Azîz Mahmûd Efendi</i>	<i>Üsküdar'da Gülferm Hatun Mahallesi'nde</i>	<i>Celvetî</i>	<i>Rûşen Efendi</i>	<i>Pîşvâ-yı Aliyye-i Celvetiyye</i>
62	<i>Hindîler</i>	<i>Aksaray'da Horhor Adlı Mahalde</i>	<i>Kâdirî</i>	<i>Fâzıl Efendi</i>	
63	<i>Yahyâ Efendi</i>	<i>Fâtih Câmiî Kurbunda</i>	<i>Kâdirî</i>	-----	-----
64	<i>Yâ Vedûd</i>	<i>Eyüp'te Yâ Vedûd Câmiî Derûnunda</i>	<i>Kâdirî</i>	-----	<i>Arsa</i>
5	<i>Yeşil Tulumba</i>	<i>Kapandakik'te Yeşil Tulumba Adlı Mahalde</i>	<i>Rifâî</i>	<i>Mustafa Efendi</i>	<i>Halîm Efendi Tekkesi</i>

Cumartesi Günü
25 Adet

S	<u>Tekkenin İsmi</u>	<u>Meşhûr Semti</u>	<u>Tarîkatı</u>	<u>Elyevm Seyhi</u>	<u>Mülâhazalar</u>
1	<i>Üsküdar Mevlevîhânesi</i>	<i>Mirahor Adlı Mahalde</i>	<i>Mevlevî</i>	<i>Ârif Efendi</i>	<i>Nu'man Bey Mevlevîhânesi</i>
2	<i>Acıbadem</i>	<i>Üsküdar'da Caddesi'nde</i>	<i>Selâmî Celvetî</i>	<i>Ahmed Efendi</i>	<i>Selâmî Ali Efendi Tekkesi</i>
3	<i>Emîrler</i>	<i>Silivrikapısı linde</i>	<i>Dâhi-Şa'bânî</i>	<i>Şuâüddin Efendi</i>	<i>Seyyid Seyfullah Efendi</i>
4	<i>Şeyh Ahmed Efendi</i>	<i>Çengelköy'de</i>	<i>Bedevî</i>	<i>Ahmed Efendi</i>	-----
5	<i>Balçık</i>	<i>Defterdâr sı'nde</i>	<i>İskele-Sa'dî</i>	<i>Mehmed Hâlid Efendi</i>	-----
6	<i>Bekâr Bey</i>	<i>Hobyâr'da</i>	<i>Rifâî</i>	<i>İhsân Efendi</i>	<i>Şeyh Kâmil Efendi</i>
7	<i>Bülbülcüzâde</i>	<i>Cedîd Nişâncı'da</i>	<i>Halvetî</i>	-----	-----
8	<i>Çürüklük</i>	<i>Kasımpaşa'da</i>	<i>Rifâî</i>	<i>İhsân Efendi</i>	<i>Ali Kuzî Tekkesi</i>
9	<i>Sa'dullah Çavuş</i>	<i>Silivri Kapısı'nda Aynalı Bakkal'da</i>	<i>Halvetî</i>	-----	-----
10	<i>Sandıkçı Edhem Efendi</i>	<i>Üsküdar'da Tabutçular İçinde</i>	<i>Rifâî</i>	<i>Âbid Efendi</i>	-----
11	<i>Osman Efendi</i>	<i>Topkapı'da Ağa Mahallesi'nde</i>	<i>Bâyezîd Rifâî</i>	<i>Süleyman Efendi</i>	-----
12	<i>Avnîzâde</i>	<i>Üsküdar'da Divitçiler Mahallesi'nde</i>	<i>Kâdirî</i>	-----	<i>Arsa</i>

13	Gavsîzâde	Mevlevîhâne Kapısı'nda	Kâdirî	Muhyiddin Efendi	-----
14	Feyzullah Efendi	Üsküdar'da Ahmediye Mahallesi'nde	Şa'bânî	Hamdi Efendi	Şeyh Rûmî Efendi Tekkesi
15	Kolancı Emin Efendi	Şeyh Otakçular'da Çayırbaşı Adlı Mahalde	Kâdirî	Nûri Efendi	-----
16	Küçük Paşa	Piyâle Kasımpaşa'da Küçük Piyâle Mahallesi'nde	Kâdirî	Ârif Efendi	Başmakçı Tekkesi
17	Keşfî Efendi	Ca'fer Kundaklı'da	Sünbülî	Kadrî Efendi	Şeyh Yunus Efendi Tekkesi
18	Mehmed Ağa	Çarşamba'da Mehmed Ağa Câmii Derûnunda	Sünbülî	Ömer Necmüddin	-----
19	Mustafa Dede	Büyük Karaman'da	Nakşî	-----	-----
20	Mehmed Haffâf	Küçük Hamam'da Balçı Yokuşu'nda	Kâdirî	Rızâ Efendi	-----
21	Nişâncı	Fâtih Nişâncı-ı Cedîd Câmii Derûnunda	Kâdirî	Halîm Efendi	-----
22	Hindiler	Üsküdar'da Selâmsız Caddesi'nde	Kâdirî	Veliyyüddin Efendi	Arsa
23	Yesârîzâde	Sûfiler'de Çelebi Mehmed Ağa Câmii Kurbu	Cerrâhî	-----	Ordu Şeyhi Hâfız Efendi Tekkesi
24	Yarmaca Baba	Üsküdar'da Paşa Limanı Adlı Mahalde	Kâdirî	Mehmed Efendi	Paşa Limanı Tekkesi
25	Yağcızâde	Üsküdar'da Balaban İskelesi'nde	Cerrâhî	Âşîr Efendi	Balaban Tekkesi

Pazar Günü
41 Adet

<u>S</u>	<u>Tekkenin İsmi</u>	<u>Meşhûr Semti</u>	<u>Tarîkatı</u>	<u>Elyevm Seyhi</u>	<u>Mülâhazalar</u>
1	Olanlar	Aksaray'da Karakolhâne Bitişğinde	Kâdirî	Hasan Efendi	Oğlan Şeyh Tekkesi
2	Atpazarî Şeyh Osman Efendi	Fâtih Kurbunda Atpazarı Adlı Mahalde	Celvetî	Sâlih Efendi	-----
3	Ebu'r-Rızâ	Kasımpaşa'da Tatavla Civârında	Bedevî	Şemseddin Efendi	-----
4	Ördek Baba	Haseki'de Davudpaşa Adlı Mahalde	Kâdirî	Âgâh Efendi	-----
5	Çizmeciler	Kabataş'ta	Halvetî	-----	Arsa
6	Hamûdiye	Kadıköy'de Kuşdili Adlı Mahalde	Sa'dî	Tahsîn Efendi	-----
7	Şeyh Hâmil Efendi	Beylerbeyi'nde	Bedevî	Hâmil Efendi	-----
8	Haydar Dede	Saraçhâne'de	Kâdirî	Süleyman Efendi	Arsa
9	Harîrî Mehmed Efendi	Topkapı'da	Sinânî	Ahmed Efendi	Şeyh Sâlih Efendi Tekkesi
10	Hakîkîzâde Osman Efendi	Eğrikapı'da	Nakşî	Ali Haydar Efendi	-----
11	Şeyh Hâfız Efendi	Üsküdar'da Karacaahmed Sultan Civârında	Halvetî	Hâşim Efendi	Arsa
12	Raûfî Efendi	Beykoz'da	Şa'bânî	Raûfî Efendi	-----
13	Zincirli Kuyu	Üsküdar'da Büyük Karakolhane Bitişğinde	Kâdirî	Emin Efendi	Halim Gülüm Dede Tekkesi
14	Zeynî Şerîf	Taşkasap'ta	Nakşî	Azîz Mahmûd Efendi	-----
15	Sancaktar Hayreddin	Davutpaşa İskelesi'nde	Sa'dî	Rif'at Efendi	-----
16	Sertarîkzâde	Eyüp Nişancısı Kurbunda	Cerrâhî	Mehmed Râşid Efendi	-----
17	Şeyh Selâmî Efendi	Eyüp'te Baba Haydar Mahallesi'nde	Nakşî	Selâmî Efendi	-----

18	Şeyh Efendi	Sa'îd	Kundaklı'da İçinde	Dere Nakşî	Vahyî Efendi	Arsa	
19	Şeyh Sırrî Efendi		Karataş'ta Mahallesi'nde	Sûfiler Rifâî	Esrâr Efendi	-----	
20	Sarrâc İshâk		Tavşantaşı'nda	Rifâî	Fazlî Efendi	-----	
21	Seyyâh Şeyh		Kabasakal'da	Rifâî	Azîz Efendi	-----	
22	Seyfeddin Efendi		Üsküdar'da Deresi'nde	Çavuş Sa'dî	Mustafa Efendi	Arsa	
23	Şilecizâde		Eğrikapı Savaklar'da	Hâricinde Uşşâkî	Ali Efendi	Savaklar Tekkesi	
24	Safvetî Paşa		Üsküdar'da Doğancılar'da	Şa'bânî	Sa'îd Efendi	-----	
25	Safvetî		Silivri Kapısı'nda Ağaçayırı'nda	Sünbüî	Râşid Efendi	Çayır Tekkesi	
26	Saçlı Efendi		Küçük Mustafapaşa'da Çırakçı Çeşmesi Yakınında	Rifâî	Gâlib Efendi	-----	
27	Sarı Baba		Sarıyer'de Sokağı'nda	Hamam Nakşî	Hüseyin Efendi	Karababa Tekkesi	
28	Atîk Sultan	Vâlîde	Üsküdar'da Vâlîde Câmii Derûnunda	Atîk Şa'bânî	Şerafeddin Efendi	Karabaş Velî Tekkesi	
29	Abdüsselâm		Halıcıoğlu'nda	Kâdirî	Hâlîd Efendi	-----	
30	Şeyh Ali Efendi		Otakçılar'da	Cerrâhî	Râşid Efendi	-----	
31	Urbacıbaşı		Sultanahmed Meydanı'nda	Rifâî	Râşid Efendi	Düğümlü Dede Tekkesi	
32	Kaygusuz Baba		Ayasofya-ı Toprak Sokağı'nda	Kebîr'de Kâdirî	Mustafa Efendi	-----	
33	Kasımpaşa Mevlevîhânesi		Kasımpaşa'da	Mevlevî	Ali Efendi	-----	
34	Kılıççı Efendi	Mehmed	Mevlevîhâne Dâhilinde Mahallesi'nde	Kapısı Evliyâ Rifâî	Süleyman Efendi	-----	
35	Kürkçü		Lâlezâde Sokak'ta	Asmalı Kâdirî	Abdülkâdir Efendi	-----	
36	Kürkçüzâde		Silivri Kapısı'nda	Kâdirî	Celâl Efendi	-----	
37	Kirpası		Eyüp'te Mahallesi'nde	Dökmeciler Nakşî	-----	-----	
38	Şeyh Efendi	Kâmil	Edirne Sarmaşık Mahallesi'nde	Kapısı'nda Nakşî	Kâmil Efendi	-----	
39	Murâd Molla		Çarşamba'da	Nakşî	Tâlib Efendi	-----	

40	Mirahor	Yedikule'de Mirahor'da	Sümbülî	Nazîf Efendi	-----
41	Vânî Efendi	Ahmed Lâlezâr'da	Kâdirî	Mehmed Emin Efendi	-----

Pazartesi Günü
30 Adet

<u>S</u>	<u>Tekkenin İsmi</u>	<u>Meşhûr Semti</u>	<u>Tarîkatı</u>	<u>Elyevm Seyhi</u>	<u>Mülâhazalar</u>
1	Etmekyemez	Üsküdar'da Salacak'ta	Bayramî	Azîz Efendi	-----
2	Altunîzâde	Ağa Yokuşu'nda	Şa'bânî	Cemâl Efendi	-----
3	Bezîrgân	Koca Mustafa Paşa'da	Sümbülî	Mustafa Şükri	Şeyh Ramazan Efendi Tekkesi
4	Peyk Dede	Mevlevîhâne Kapısı'nda Karabaş Mahallesi'nde	Kâdirî	Hasan Efendi	-----
5	Çiğirim Dede	Kasımpaşa'da Tersâne Kurbunda	Sa'dî	Ca'fer Efendi	-----
6	Çenezâde Ziyâüddin Efendi	Eski Alipaşa'da Yedi Emirler'de	Kâdirî	-----	-----
7	Cündî Harem	Altı Mermer'de	Rifâî	-----	-----
8	Cihângîrî Hasan Efendi	Cihângîr Câmii Derûnunda	Sümbülî	Resmî Efendi	-----
9	Hacı Evhad	Yedikule Dâhilinde	Sümbülî	Hasan Efendi	-----
10	Şeyh Hasîb Efendi	Üsküdar'da Toptaşı'nda	Bedevî	Halîm Efendi	Şeyh Sâdık Efendi
11	Hâtuniyye	Eyüp'te İdris Köşkü'nde	Nakşî	Âgâh Efendi	Hoca Hüsam Efendi Tekkesi
12	Hacı Mestân Efendi	Ağa Yokuşu'nda	Şa'bânî	Ahmed Efendi	-----
13	Hocazâde	Fâtih Civârında Haydar'da	Uşşâkî	-----	-----
14	Râşid Efendi	Şehremin'de İnâdiye Fırını Kurbunda	Sa'dî	Râşid Efendi	-----
15	Şeyh Selâmî	Üsküdar'da Tekke Kapısı'nda	Celvetî	Azîz Efendi	-----
16	Saçlı Hüseyin Efendi	Üsküdar'da Tabutçular İçinde	Sümbülî	Yunus Efendi	-----
17	Sâlih Efendi	Karagümrük'te Tahta Minâre'de	Rifâî	Rızâ Efendi	-----

18	Taşçı	Davutpaşa İskelesi'nde	Kâdirî	İzzet Efendi	Gümüş Dede Tekkesi
19	Alâüddin Efendi	Sûfiler'de	Celvetî	Hâlid Efendi	-----
20	Abdüsselâm	Koska Hasan Paşa Karakolu Civarında	Sa'dî	Yahyâ Efendi	Koğacı Dede Tekkesi
21	Fındıkzâde	Yüksek Kaldırım'da Kalender'de	Sa'dî	Şemseddin Efendi	-----
22	Fıstıklı	Hasköy'de Fıstıklı'da	Kâdirî	-----	-----
23	Kara Sarıklı	Küçük Mustafa Paşa'da	Rifâî	Hüseyin Safvet	-----
24	Maçka	Beşiktaş'ta Maçka'da	Halvetî	-----	Arsa
25	Ma'rûf Efendi	Kasımpaşa'da İba- dullah Mahallesi'nde	Rifâî	Ma'rûf Efendi	-----
26	Nûreddin Cer- râhî	Karağümürük'te	Cerrâhî	Yahya Gâlib Efendi	Pîşvâ-yı Tarikat-ı Aliyye-i Cerrâhiye
27	Neccârzâde	Beşiktaş Câmii Kurbunda	Nakşî	Rızâ Efendi	Sinân Paşa Tekke- si
28	Nazmîzâde	Şehremin'de Barut- hâne Yokuşu'nda	Kâdirî	Eşref Efendi	Yavaşça Şâhin Tekkesi
29	Yenikapı Mevlevîhânesi	Yenikapı Hâricinde	Mevlevî	Celâleddin Efendi	-----
30	Yahyâzâde	Eyüp'te Câmi-i Kebîr Mah.	Rifâî	Hasîb Efendi	-----

**Salı Günü
27 Adet**

S	<u>Tekkenin İsmi</u>	<u>Meşhûr Semti</u>	<u>Tarîkatı</u>	<u>Elyevm Şeyhi</u>	<u>Mülâhazalar</u>
1	Ejder	Karağümürük'te	Sa'dî	Hakkî Efendi	Mehmed Efendi Tekkesi
2	İbrahim Paşa	Kumkapı Nişancı- sı'nda	Sünbülî	-----	Arsa
3	Şeyh İsmâil Efendi	Yeniköy'de	Şa'bânî	Raûfî Efendi	-----
4	Bacılar	Üsküdar'da Hüdâyî Âsitânesi Civarında	Celvetî	-----	Arsa
5	Beşikçizâde	Davutpaşa Mahalle- si'nde Çavuş Hamamı Kurbunda	Sünbülî	Mehmed Efendi	-----
6	Şeyh Cevher	Okmeydanı'nda	Sa'dî	-----	Arsa
7	Hamzazâde	Fâtih'te Cedîd Ni- şancı'da	Halvetî	-----	Arsa

8	Hasan Efendi	Kudsî Dâhilinde	Mevlevîhâne Kapısı	Sa'dî	Na'at Efendi	-----	
9	Hulvî Efendi	Şehremin'de	Urba Hamamı Kurbunda	Rifâî	Ârif Efendi	-----	
10	Halil Paşa	Hamîd Davut Paşa	İskelesi'nde	Sa'dî	Ahmed Efendi	Kadem Tekkesi	
11	Sertarîkzâde	Fâtih Kumrulu Kurbunda	Civârında Mescid	Cerrâhî	Ali Efendi	-----	
12	Şâh Sultan	Eyüp'te hallesi'nde	Sultan Mahallesi'nde	Sünbülî	Ebu'l-Feyz Efendi	Şeyh Necât Efendi Tekkesi	
13	Şevkî Efendi	Mustafa Mimâr Kurbunda		Halvetî	-----	Arsa	
14	Tavîl Muhammed Efendi	Altimermer'de		Bayramî	Haramüddin	Arsa	
15	Şeyh Ali Efendi	Balat'ta Mahallesi'nde	Molla Aşkî	Gülşenî	Sezâyî Efendi	-----	
16	Arabzâde	Kasımpaşa'da	Üzünjol'da	Bedevisi	Ali Efendi	Şeyh Mustafa Efendi Tekkesi	
17	Galata Mevlevîhânesi	Galata'da Kulekapısı'nda		Mevlevî	Atâullah Efendi	Kulekapısı Mevlevîhânesi	
18	Şeyh Fethi Efendi	Üsküdar'da Ahmediye Mahallesi'nde		Sa'dî	Şemseddin Efendi	Malatyalı İsmail Ağa Tekkesi	
19	Kâdirîhâne	Tophane'de		Kâdirî	Ahmed Efendi	İsmail Rûmî Tekkesi	
20	Kartal Baba	Üsküdar'da Nuhkapısı Caddesi'nde		Kâdirî	İbrahim Efendi	-----	
21	Koruk	Molla Kurbunda	Gürânî	Sünbülî	Hüsni Efendi	-----	
22	Kara Baba	Çemberlitaş'ta Ali Paşa Mahallesi'nde		Atik Rifâî	Mehmed Hilmî	-----	
23	Kelâmî	Mevlevîhâne Kapısı'nda		Kâdirî	-----	-----	
24	Kelevî	Salma Tomruk'ta		Nakşî	Ali Vasfî Efendi	-----	
25	Mahmûd Bedreddin	Keçeciler'de		Uşşâkî	-----	-----	
26	Mimâr Sinân	Âşıkpaşa'da		Nakşî	Şevkî Efendi	Arsa	
27	Şeyh Himmet Efendi	Üsküdar'da Divitçiler Mahallesi'nde		Bayramî	Abdülhay Efendi	Muhyî Tekkesi	Efendi

Çarşamba Günü
38 Adet

S	Tekkenin İsmi	Meshûr Semti	Tarîkatı	Elyevm Seyhi	Mülâhazalar
1	Ümmî Sinân	Eyüp'te Dökmeciler Mahallesi'nde	Sinânî	Râşid Efendi	Pîşvâ-yı Tarîkat-ı Aliyye-i Sinânîyye
2	Ümmî Ahmed Efendi	Üsküdar'da Çinili Câmii Civârında	Şa'bânî	Ahmed Efendi	-----
3	İskender Baba	Üsküdar'da Ağa Hamamı Kurbunda	Celvetî	Mehmed Gâlib Efendi	Kaymakçızâde Tekkesi
4	Akarca	Tophane'de Akarca'da	Celvetî	-----	Arsa
5	Akbıyık	Ahurkapı'da	Celvetî	-----	Arsa
6	Ağaçkakan	Ağaçkakan'da	Bedevî	Nâil Efendi	Ahmed Efendi Tekkesi
7	Başçı Hacı Mahmûd	Haseki'de Başçı Câmii Derûnunda	Gülşenî	İbrahim Efendi	-----
8	Bahâriye Mevlevîhânesi	Eyüp'te Bahâriye'de	Mevlevî	Fahreddin Efendi	-----
9	Paşa Baba	Tophane'de Fîruz Ağa Mahallesi'nde	Rifâî	Resmî Efendi	Hocazâde Tekkesi
10	Tercümân Yunus	Dırağman'da Fethiye Civârında	Sünbüî	Şerafeddin Efendi	Dırağman Tekkesi
11	Çakır Dede	Dolmabahçe'de	Celvetî	Ahmed Efendi	Kara Abalı Tekkesi
12	Hasırzâde	Sütlüce'de	Sa'dî	Muhtâr Efendi	-----
13	Şeyh Hulûsi Efendi	Ayasofya-ı Kebîr'de Soğuk Çeşme'de	Kâdirî	Râşid Efendi	-----
14	Hamdi Efendi	Sinanpaşa'da	Kâdirî	-----	Arsa
15	Halil Nizâmüddin	Edirne Kapısı'nda Acı Çeşme'de	Cerrâhî	İsmail Efendi	-----
16	Durmuş Dede	Rûmeli Hisârı'nda	Şa'bânî	Nûri Efendi	-----
17	Remlî	Şehremin'de	Kâdirî	Rızâ Efendi	-----
18	Râfet Efendi	Çarşamba'da	Şa'bânî	Hayreddin Efendi	-----
19	Şeyh Selâmî Efendi	Üsküdar'da Büyük Çamlıca'da	Celvetî	Rızâ Efendi	-----
20	Sirkeci	Küçük Mustafa Paşa'da	Sünbüî	Hasîb Efendi	Arsa
21	Doğramacı	Kasımpaşa'da Zindan Arkasında	Kâdirî	Sâdık Efendi	-----
22	Ali Baba	Kundaklı'da	Kâdirî	Tahsîn Efendi	-----

23	Şeyh Ârif Efendi	Hüsrevpaşa'da	Rifâî	Ârif Efendi	-----
24	Şeyh Abdullah Efendi	Odabaşı Çarşısı'nda	Rifâî	Ahmed Efendi	-----
25	Şeyh Fenâî Ali Efendi	Üsküdar'da Pazar- başı Mahallesi'nde	Celvetî	İhsân Efendi	-----
26	Kabakulak	Karagümriük'te	Kâdirî	Hakkî Efendi	-----
27	Karagöz	Silivrikapısı'nda	Cerrâhî	-----	-----
28	Karanohut	Halıcılar Köşkü'nde	Rifâî	Ahmed Efendi	-----
29	Kaledibli Ahmed Efendi	Mevlevîhâne Kapısı'nda	Kâdirî	Hüsnî Efendi	Arsa
30	Kule Meydanı	Yedikule'de Kasab İlyas Mescidi'nde	Halvetî	-----	-----
31	Keşfi Osman Efendi	Şehzâdebaşı'nda Vezneciler'de	Celvetî	-----	Arsa
32	Muabbir Hasan Efendi	Kasımpaşa'da Büyükpiyâle'de	Kâdirî	-----	Arsa
33	Mimâr Acem	Mevlevîhâne Kapısı Dâhilinde	Sünbüî	Ârif Efendi	-----
34	Şeyh Mahmûd Efendi	Üsküdar'da Ahmediye Câmii'nde	Rifâî	Mahmûd Efendi	-----
35	Nebâtî	Tophâne'de	Kâdirî	-----	Arsa
36	Şeyh Nûri Efendi	Üsküdar'da Debbağ- lar Mahallesi'nde	Rifâî	Tevfik Efendi	-----
37	Yıldız Dede	Bahçekapısı'nda	Cerrâhî	Nûri Efendi	-----
38	Yahyâ Kethüdâ	Kasımpaşa'da Yahyâ Kethüdâ Mahallesi'nde	Kâdirî	Mustafa Efendi	Ya Hû Baba Tekkesi

**Perşembe Günü
83 Adet**

S	<u>Tekkenin İsmi</u>	<u>Meşhûr Semti</u>	<u>Tarîkatı</u>	<u>Elyevm Seyhi</u>	<u>Mülâhazalar</u>
1	İplikçi Mehmed Hüsâmeddin	Otlukçu Yokuşu'nda	Cerrâhî	Muhterem Efendi	-----
2	Etyemez	Davutpaşa İskelesi Civârında	Sa'dî	Ferîd Efendi	Kara Bıçak Velî Tekkesi
3	Ahmed el-Buhârî	Unkapanı'nda	Nakşî	Mehmed Ali Efendi	-----
4	Emîr Ahmed el-Buhârî	Eğrikapı'da Toklu İbrahim Dede Mah.	Nakşî	Bahâüddin Efendi	-----

5	Alyanak Efendi	Ali	Lâlezâr'da Câmii Civârında	Zihgirci Rifâi	Kadrî Efendi	-----
6	Özbekler		Üsküdar'da Tepesi'nde	Sultan Nakşî	Edhem Efendi	Kalenderhâne Tekkesi
7	Akbaba		Beykoz'da	Akbaba'da Nakşî	-----	-----
8	Baba Haydar		Eyüp'te dar Mahallesi'nde	Baba Hay- dar Nakşî	Niyâzî Efendi	-----
9	Bâdemli		Sütlüce'de	Nakşî	Münîr Efendi	-----
10	Tenbel Mehmed Efendi	Hacı	Üsküdar'da Hacı Mehmed Mah	Tenbel Celvetî	-----	Tonbul Hacı Mehmed Tekkesi
11	Çamlıcalı Mehmed Efendi		Üsküdar'da Deresi'nde	Çavuş Şa'bânî	Nûri Efendi	Çınarlı Tekkesi
12	Çaylakzâde		Nûriosmaniye'de	Cerrâhî	Nûri Efendi	-----
13	Şeyh Efendi	Hâfız	Üsküdar'da Menzilhâne şu'nda	Yoku- Rifâi	Tevfik Efendi	Şeyh Sâdık Efendi Tekkesi
14	Şeyh Efendi	Hâfız	Beykoz'da	Şa'bânî	Ahmed Efendi	-----
15	Havuzbaşı		Beylerbeyi'nde Havuzbaşı'nda	Kâdirî	Nevrûz Efendi	Özbekler Tekkesi
16	Şeyh Hıfzî Efendi		Unkapanı'nda	Nakşî		Arsa
17	Şeyh Efendi	Hüseyin	İstavroz'da İçinde	Dere Bedevî	Mehmed Saîd Efendi	-----
18	Hacı Beşir Ağa		Bâbualî Civârında	Nakşî	Abdullah Efendi	-----
19	Hacı İlyas		Eğrikapı'da Mah. Câmii Civârında	Butğan Kâdirî	-----	-----
20	Hüsrev Paşa		Eyüp'te İskelesi'nde	Bostan Nakşî	Murâd Efendi	-----
21	Hacı Kadın		Samatya'da Kadın Câmii Civârında	Hacı Sünbülî	-----	-----
22	Hakîkî Efendi	Osman	Eğrikapı'da	Nakşî	-----	-----
23	Dülgeroğlu		Haffâfhâne Nezdinde	Kâdirî	Ârif Efendi	-----
24	Derûnî Efendi	Mehmed	Vezneciler'de	Nakşî	Bekir Efendi	-----
25	Selîmiyye		Üsküdar'da Mah.	Selîmiye Nakşî	Saîd Efendi	-----
26	Şeyh Efendi	Selîm	Üsküdar'da Adlı Yerde	Çınar Nakşî	Ömer Efendi	Şeyh Sâdık Efendi Tekkesi

27	Serbölük Ahmed Efendi	Üsküdar'da Divoitçiler Mahallesi'nde	Kâdirî	Ahmed Efendi	-----
28	Seyyid Baba	Haseki'de	Nakşî	Ahmed Efendi	Osman Baba Tekkesi
29	Sâid Çavuş	Küçük Mustafa Paşa'da	Rifâî	Atâ Efendi	-----
30	Şeyh Süleyman Efendi	Beykoz'da	Halvetî	-----	-----
31	Sivâsî	Sultanselmîm'de	Sünbüli	Hüseyin Efendi	-----
32	Şemsi Sivâsî	Eyüp Nişancısı'nda	Sünbüli	Tevfik Efendi	Bayram-ı Şeriflerin Dördüncü Günleri
33	Şâzelî	Unkapanı'nda	Şâzelî	Emin Efendi	Sünbüliyye Usûlü İcrâ Olunur
34	Şeyh Şemseddin	Yenibahçe'de Keçeciler'de	Kâdirî	Hayrullah Efendi	Şeyh Muhyî Efendi Tekkesi
35	Şeyhülislâm	Eyüp'te Baba Haydar Civarında	Rifâî	Hasib Efendi	Şeyh Hasib Efendi Tekkesi
36	Şahkulu Sultan	Merdivenköy'de	Nakşî	Mehmed Ali Efendi	-----
37	Şehîdler	Rûmelihisârî'nda	Nakşî	Nâfi Efendi	-----
38	Şâmîler	Aksaray Civarında	Şa'bânî	Cemâl Efendi	-----
39	Sarmaşık	Edirnekapısı Dâhilinde	Celvetî	Hakkî Efendi	-----
40	Şeyh Sâdik Efendi	Üsküdar Pazarbaşı Mah.	Nakşî	İsmail Efendi	Hacı Dede Tekkesi
41	Safvetî Paşa	Hocapaşa'da	Nakşî	Mehmed Ali Rızâ Efendi	-----
42	Taşlıburun	Eyüp'te Taşlıburun'da	Sa'dî	Süleyman Efendi	Lâgarî Tekkesi
43	Şeyh Taha	Haseki'de	Kâdirî	Mehmed Sâlih Efendi	-----
44	Tâhir Ağa	Âşıkpaşa'da Yenihamam Civarında	Nakşî	Behçet Efendi	-----
45	Temeşvar	Eyüp'te Şeyhülislâm Mahallesi'nde	Cerrâhî	Mustafa Efendi	-----
46	Tâhir Baba	Büyük Çamlıca'da	Nakşî	Nûri Efendi	-----
47	Uşşâkî	Kasımpaşa'da	Uşşâkî	Cemâl Efendi	Pîşvâ-yı Tarikat-ı Aliyye-i Uşşâkiyye
48	Âbid Çelebi	Kadı Çeşmesi'nde Yenihamam'da	Sa'dî	Mustafa Efendi	-----

49	Ârif Dede	Üsküdar' da	Mehmed	Cerrâhî	Gâlib Efendi	-----	
		Ağa Câmii'nde					
50	Şeyh Ali Efendi	Eyüp' te	Oluklu	Nakşî	Hüsnî Efendi	-----	
		Bayır' da					
	Afife Hatun	Eyüp' te	Kızıl	Nakşî	Mehmed	-----	
		Mescid' de			Efendi		
52	Şeyh Atâullah	Kanlıca' da		Nakşî	Mahmûd	-----	
	Efendi				Efendi		
53	Ayşe Sultan	Üsküdar' da		Celvetî	-----	-----	
		Mirahor' da					
54	Fahreddin	Maçka' da		Şa' bânî	Rif' at Efendi	-----	
	Efendi						
55	Karabaş	Rûmelihisar' da		Cerrâhî	Süleyman	-----	
					Efendi		
56	Karabaş	Tophane' de		Kâdirî	Ahmed Efendi	-----	
57	Kalenderhâne	Üsküdar' da	Çinili	Nakşî	-----	Hindiler Tekkesi	
		Câmii Civarında					
58	Kalenderhâne	Eyüp' te	Câmii-i Kebîr	Nakşî	Mehmed Efen-	-----	
		Mahallesi'nde			di		
59	Kuşadalı	Aksaray' da	Sinekli	Şa' bânî	Sâfi Efendi	İbrahim	Efendi
		Bakkal' da				Tekkesi	
60	Kırkağacı	Aksaray' da		Nakşî	-----	Emin Efendi	
						Tekkesi	
61	Karaağaç	Karaağaç' ta		Nakşî	Hasîb Efendi	-----	
62	Karyağdı	Eyüp' de	Karyağdı	Nakşî	Sâlih Efendi	-----	
		Adlı Mahalde					
63	Gülşenî	Tatar	Tophane' de	Gülşenî	Ahmed Efendi	-----	
	Efendi						
64	Kaşgarî	Eyüp' te	Karyağdı	Nakşî	Âşir Efendi	Murtaza	Efendi
		Caddesi'nde				Tekkesi	
65	Merkez Efendi	Mevlevîhâne	Kapısı	Sünbülî	Ahmed Efendi	-----	
		Hâricinde					
66	Mihrimah	Üsküdar' da		Celvetî	-----	-----	
	Sultan	Mihrimah Câmii'nde					
67	Mehmed Paşa	Küçük	Ayasofya	Şa' bânî	Atâ Efendi	-----	
		Civârında					
68	Mustafa Paşa	Otaçlılar' da		Nakşî	Yahyâ Efendi	-----	
69	Musallâ	Üsküdar' da	Bulgur-	Celvetî	-----	-----	
		lu Adlı Mahalde					
70	Mehmed	Sâid	Fındıklı' da	Nakşî	Rızâ Efendi	-----	
	Efendi						
71	Muabbir	Hasan	Eski Alipaşa' da	Nakşî	Bahâüddin	-----	
	Efendi				Efendi		

72	Nalçacı Halil Efendi	Üsküdar'da Debbâğ-lar Adlı Mahalde	Şa'bânî	Tayyar Efendi	-----
73	Nalbant Mehmed Ef.	Rûmelihisarı'nda	Nakşî	Şükrî Efendi	-----
74	Nâzikî Efendi	Ayasofya-i Kebîr'de	Şabânî	Hamdî Efendi	Malatyalı İsmail Ağa Tekkesi
75	Nazîf Dede	Anadoluhisarı'nda	Nakşî	Mehmed Nûri Efendi	Rûmî Mehmed Efendi Tekkesi
76	Vâlîde Sultan	Edirnekapısı Hâri-cinde	Nakşî	Halîm Efendi	Emin Baba Tekkesi
77	Vezir	Eyüp Sultan'da	Nakşî	Kadrî Efendi	İzzet Mehmed Paşa Tekkesi
78	Himmetzâde	Nakkaş Paşa'da	Bayramî	Hüsâmeddin Efendi	Osman Baba Tekkesi
79	Hâşimî Osman Efendi	Kasımpaşa'da Kulak-sız Mahallesi'nde	Kâdirî	Hamdi Efendi	Emîr Efendi Tekkesi
80	Yahyâ Efendi	Beşiktaş'ta	Nakşî	Hayri Efendi	Meşhûr Türbe
81	Yenikapı Mevlevîhânesi	Yenikapı Hâricinde	Mevlevî	Celâleddin Efendi	-----
82	Yuşa	Beykoz'da Yuşa Adlı Mahalde	Nakşî	Tevfik Efendi	-----
83	Ya'kûbzâde	Yayla Kurbunda	Nakşî	-----	-----

Kâdirî: 57, Halvetî: 13, Rifâî: 35, Şâzelî:3, Mevlevî: 5, Bedevî: 8, Sa'dî: 23, Nakşî: 65, Bayramî: 4, Sünbülî: 23, Celvetî: 22, Şa'bânî: 25, Uşşâkî: 4, Sinânî: 3, Gülşenî: 3, Cerrâhî: 14. Toplam: 305.

Sonuç

Bandırmalızâde Ahmed Münib Efendi, hayatı, eserleri ve *Mecmûa-yı Tekâyâ'sı* adlı bu çalışmamızda görülmüştür ki, son dönem Celvetîliği içinde önemli bir yere sahip olan Bandırmalızâde Ahmed Münib Efendi hakkında şu ana kadar herhangi bir akademik çalışma yapılmamış olup, gerek Celvetî şeyhleri ve tekkeleri ile ilgili yapılan çalışmalarda ve gerekse son dönemde yazılan tasavvuf tarihi ile ilgili kaynaklarda ve biyografi türü kitaplarda onun sadece adından bahsedilmekte, hayatı ve eserleri hakkında herhangi bir malûmat verilmemektedir.

Biz, Ahmed Münib Efendi'nin hayatını tanıtabilmek için kendisinin *Meclis-i Meşâyih*'a sunduğu otobiyografi başta olmak üzere, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi* ve *Üsküdar Nüfus İdâresi*'nde kayıtlı nüfus ve sicil bilgileri ile kendi eserlerinde serpiştirilmiş olarak verdiği bazı bilgilere başvurduk. Bunlara göre, Ahmed Münib Efendi, 1275/1858 tarihinde Üsküdar'da Tavaşî Hasan Ağa Mahalle-

si'nde dünyaya gelmiş olup, babası Bandırmalizâde Şeyh Küçük Mehmed Gâlib Efendi ve annesi Emine Hanım'dır. Yûsuf Nizâmeddin ve Feyzullah Haşım adında iki oğlu, Emine Şaziment adında bir kızı vardır.

Tahsilini sırasıyla Üsküdar Fıstıklı Mektebi, Paşakapısı Rüştüyesi ile Toptaşı Askerî Rüştüyesi'nde tamamlamış olan Ahmed Münib Efendi, amcası Şeyh Mehmed Fahreddin Efendi vasıtasıyla tasavvuf yoluna sülûk etmiş ve babası Mehmed Gâlib Efendi'den tarikat icâzetini almıştır.

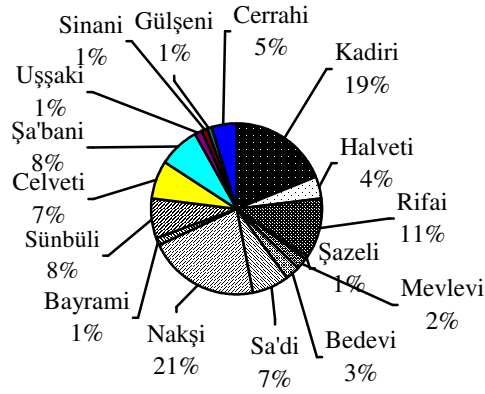
Babasının vefâtından sonra Bandırmalizâde Tekkesi şeyhliğine tevcih olunan Ahmed Münib Efendi'nin toplumun hemen hemen her kesiminden 400'ü aşkın muhib ve müntesibi vardır. Bu muhib ve müntesiblerden pek çoğunun, I. Dünya Savaşı nedeniyle ölmüş oldukları veya hayatta olup-olmadıkları meçhuldür. İkâmetgâh ve memûriyetleri malûm olanlar ise 130 küsur kişiye ulaşmaktadır. Bunlar arasında kardeşi İskenderdede Dergâhı şeyhi Hâfız Rızâ Efendi, Fenâyî Dergâhı şeyhi İhsân Efendi, Sarmaşık Dergâhı şeyhi Hakkı Efendi ve Erdebil Dergâhı şeyhi Sırrî Efendi gibi sûfî şahsiyetlerin bulunması dikkat çekmektedir. Kendisinden sonra tekkenin meşihatına son postnişin olarak oğlu Yûsuf Nizâmeddin Fâhir Efendi (Ataer) geçmiştir.

Ahmed Münib Efendi ayrıca, Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti'ne girmiş ve 29 sene memuriyetten sonra Cihât İdâresi Kâtibliği'nden 1327/1909 tarihinde kendi isteğine üzerine emekli olmuştur.

1336/1918 yılında vefât eden Ahmed Münib Efendi'nin başta *Mecmûa-yı Tekâyâ* olmak üzere *Mir'âtu't-Turuk*, *Hukûk-ı Veled*, *Ta'rîfu'l-Hitân* ve *Risâle-i Akîka* adlı beş adet basılmış eseri vardır. Bunların yanında kendilerine ulaşamadığımız *Mecmeu'l-Beyân*, *Kavâidu'l-Kur'ân*, *Terceme-i İhlâs-ı Şerîf*, *Gençlere Eimme-i İsnâ Aşere*, *Menkibe-i Evliyâ-i İstanbul*, *Yâdigâr-ı Tuhfetü'l-Furkân*, *Yâdigâr-ı Cihân Meslekü'l-İhvân*, *Hadîkatü'l-Esâmî*, *Hasâisü İhlâs-ı Şerîf* ve *Menâbi'u'l-Hikem fî Vasfı Nebiyyi Ekrem* adlı 11 adet basılmamış eseri bulunmaktadır. Ayrıca kendisinin yukarıda basılan eserleri arasında zikretmediği *Ta'rîfu'l-Hitân* adlı bir eserinin de olduğunu tespit ettik.

Bandırmalizâde, son dönem tekkeler mecmûası yazım geleneğinin en sistematik eserlerinden birisi olan *Mecmûa-yı Tekâyâ*'sında dönemin tekke ve tarikatları hakkında önemli ipuçları vermekte olup, Kâdirîliğe mensup 57; Halvetîliğe 13, Rifâîliğe 34, Şâzelîliğe 2, Mevlevîliğe 7, Bedevîliğe 8, Sa'dîliğe 21, Nakşîliğe 64, Bayramîliğe 4, Sünbülîliğe 23, Celvetîliğe 22, Şa'bânîliğe 24, Uşşâkîliğe 4, Sinânîliğe 3, Gülşenîliğe 3 ve Cerrâhîliğe mensup 14 olmak üzere toplam 304 tekkenin şeyhleri, âyin günleri ve bazı hususiyetleri hakkında bilgiler sunmak-

tadır. Buna göre Nakşibendîliğe mensup tekkeler % 21'lik oranla ilk sırayı alırken, ikinciliği % 19'la Kâdirîlik, üçüncülüğü de % 11'lik oranla Rifâîlik almaktadır. En az tekkesi olan tarikatlar ise, % 1'lik oranla Şazelîlik, Bayramîlik, Gülşenîlik, Sinanîlik ve Uşşâkî'lidir. Aşağıdaki grafikte bu dağılım daha net görülebilmektedir:

Bandırmalzâde mecmûasında ayrıca, Kâdirîliğe mensup 12, Halvetîliğe mensup 10, Nakşîliğe 10, Celvetîliğe 7, Sa'dîlik, Cerrâhîlik, Uşşâkîlik ve Sünbülîliğe ait 2, Rifâîliğe ait 1 olmak üzere toplam 49 tekkenin o zamanki şeyhi kısmını boş bırakarak bilgi vermemiştir.

Tekkelerin âyin günü bakımından dağılımı ise şöyledir: Âyin günü Cuma olan tarikat sayısı 65, Cumartesi günü 25, Pazar günü 41, Pazartesi günü 30, Salı günü 27, Çarşamba günü 38 ve Perşembe günü 83'tür. Eser ayrıca, şimdiye kadar tekke mecmuası tarzında kaleme alınmış eserler arasında, hakkında bilgi verilen tekke sayısı bakımından Yeşilzâde M. Sâlih Efendi'nin *Rehber-i Tekâyâ'*sından sonra ikinci sırayı almaktadır. ©

KAYNAKLAR**A. Arşiv**

- BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVLERİ (BOA), *DH.SAİDd.* No: 73, (29 Zilhicce 1275).
- BOA, *Cevdet Evkaf*, No: 18956 (1193).
- BOA, *Cevdet Evkaf*, No: 21594 (15 Zilhicce 1169).
- BOA, *İrâde Dâhiliyye*, No: 27076 (27 Zilhicce 1274).
- BOA, *İrâde Evkaf*, No: 2062/2 (6 Şevval 1313).
- BOA, *İrâde Evkaf*, No: 288/13 (15 Safer 1326).
- BOA, *İrâde Meclis-i Vâlâ*, No: 170918 (21 Receb 1274).

B. Kitap ve Makale

- ABDURRAHMAN NESİB, *Mecmûa*, Hacı Selimağa Ktp., Hüdâyî No. 1806.
- ALBAYRAK, Sadık, *Son Devir Osmanlı Uleması*, I-V, İstanbul B. B. Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 1996.
- AŞKAR, Mustafa, "Son Dönem Tekke Mecmûlarından Yeşilzâde Mehmed Sâlih Efendi'nin *Rehber-i Tekâyâ'sı*", *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 3, Nisan 2000, s. 129-164.
- BANDIRMALIZÂDE Ahmed Münib Efendi, *Mecmûa-yı Tekâyâ*, İstanbul 1307.
- _____, *Mirâtu't-Turuk*, Cemal Efendi Matbaası, Dersaâdet 1306.
- _____, *Risâle-i Akîka*, İstanbul 1319.
- _____, *Ta'rîfu'l-Hitân*, İstanbul 1318.
- BROWN, J. P., *The Dervishes or Oriental Spiritualizm*, Londra 1927.
- ÇEÇENER, Besim, "Üsküdar Mezarlıkları, Türbeleri ve Hazîreleri", *Türkiye Turing Otomobil Kurumu Belleteni*, Sayı: 49/328, Eylül-Ekim 1975, s. 18-36.
- ÇETİN, Atilla, "İstanbul'daki Tekke, Zâviye ve Hankâhlar Hakkında 1199 (1784) Tarihli Önemli Bir Vesika", *Vakıflar Dergisi*, XIII, 1981, s. 588.
- GALİTEKİN, A. Nezih-Yurdakul, İlhami, "İstanbul Türbeleri", *İstanbul Araştırmaları*, Sayı: 2; Yaz (1997), No: 269.
- HASKAN, M. Nermi, *Yüzyıllar Boyunca Üsküdar*, I-III, Üsküdar Belediyesi Yay., İstanbul 2003.
- İŞİN, Ekrem, "Celvetilik", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi* (DBİA), II, s. 395.
- _____, "Hâşim Efendi Tekkesi", *DBİA*, IV, s. 15-16.
- KARA, Mustafa, *Din Hayat Sanat Açısından Tekkeler ve Zâviyeler*, İstanbul 1990.
- KILIÇ, M. Erol, Yeditepeli Şehrin Tekkeleri ve Muhyiddin Efendi'nin Tomar-ı Tekâyâ'sı", *İstanbul Armağanı-3* (Gündelik Hayatın Renkleri), İstanbul 1997, ss. 259-274.
- KOÇU, Reşat Ekrem, "Bandırmalı Tekkesi ve Câmii", *İstanbul Ansiklopedisi* (İstanbulA), IV, 2102.
- KUT, Günay-Kut, Turgut. "İstanbul Tekkelerine Ait Bir Kaynak: Dergehnâme" *Varia Turcica*, IX, İstanbul 1987, (No: 2; 70), s. 230-235.
- MEHMED RAİF, *Mir'ât-ı İstanbul*, İstanbul 1314.
- MEHMED SÂMÎ, *Esmâr-ı Esrâr*, İstanbul 1316.

- MELEKPAŞAZÂDE, Abdülkadir Bey, *Hankâhnâme*, Süleymaniye Ktp., Nuri Arlasez No: 36.
- MUSLU, Ramazan, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf* (XVIII. Yüzyıl), İnsan Yay., İstanbul 2003.
- ÖZDAMAR, Mustafa, *Dersâadet Dergâhları*, Kırk Kandil Yay., İstanbul 1994.
- ŞİMŞEK, Selami, "Bandırmalı Şeyh Yûsuf Nizâmeddin Efendi (ö. 1165/1752) ve Mersiyye-i Şâh-ı Şehîd-i Kerbelâ'sı", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 12, Sayı: 30, Erzurum 2006, s. 65-82.
- _____, *Keşanlı Süleyman Zâtî ve XVIII. Asırda Celvetîlik*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum 2005.
- TABİBZÂDE, M. Şükrî Efendi, *Mecmûa-yı Tekâyâ* (Bkz. Tabibzâde, "İstanbul Tekkeleri Silsile-i Meşâyıhı-I", haz. Şinasi Akabatu, *İslâm Medeniyeti Mecmuası*, İstanbul 1980, c. IV, Sayı: 3, s. 51-96.
- _____, "Derûn-ı İslâmbol'daki Hanikâhların Silsile-i Meşâyıhıdır-II-III", (Hzl. Şinasi Akabatu), *İslâm Medeniyeti Mecmuası*, c. IV, Sayı: 1 (Ocak 1981), s. 81-103.
- _____, *Die Istanbuler Derwisch-Konvente und ihre Scheiche* (Mecmûa-yı Tekâyâ), Yayımlayan: M. Serhan Tayşi-Klaus Kreiser, Freiburg 1980.
- TANMAN, M. Baha-Yılmaz, H. Kâmil, "Bandırmalızâde Tekkesi", *DİA*, V, ss. 54-55.
- TURNALI, A. Bilgin- Turnalı, E. Yücel, "Celvetîlikle Bektâşîliği Birleştiren İlgi Çekici Bir Dal: Hâşimiyye Kolu ve Üsküdar'da Bandırmalızâde Tekkesi", *Türk Dün-yası Araştırmaları*, Sayı: 66, Haziran 1990, s. 111-120.
- ÜSKÜDARÎ, İ. Hakkı, *Merâkîd-ı Mu'tebere-i Üsküdar*, Haz. Bedii Şahsuvaroğlu, İstanbul 1976.
- YEŞİLZÂDE, M. Sâlih Erzurumlu, *Rehber-i Tekâyâ*, Süleymaniye Ktp., Tırnovalı, No: 1035/4.
- YILMAZ, H. Kâmil, *Azîz Mahmûd Hüdâyî ve Celvetiyye Tarîkatı*, İstanbul 1990.
- YILMAZ, Necdet, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf* (Sûfiler, Devlet, Ulema, XVII. Yüzyıl), OSAV Yay., İstanbul 2001.
- YÜCER, Hür Mahmut, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf* (XIX. Yüzyıl), İnsan Yay., İstanbul 2003.